

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

*Τα τέλη ως πηγή εσόδων των Ο.Τ.Α.
Θεωρητική Ανάλυση και Εμπειρική
Διερεύνηση.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
κος. Χρήσιμος Σταύρος

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
Ανδρουτσοπούλου Ελένη
Βαΐου Ευαγγελία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2002

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

*Τα τέλη ως πηγή εσόδων των Ο.Τ.Α.
Θεωρητική Ανάλυση και Εμπειρική
Διερεύνηση.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
κος. Χρήσιμος Σταύρος

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
Ανδρουτσοπούλου Ελένη
Βαΐου Ευαγγελία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2002

*Η εργασία μας στηρίχθηκε
σε βιβλιογραφία, προφορικές συνεντεύξεις, σε Δήμους, στην Ε.Σ.Υ.Ε.
και στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ&Α*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- 1.1 Ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησηςσελ. 1
- 1.2 Αρμοδιότητες των ΟΤΑσελ. 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

- 2.1 Εισαγωγή στα Έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησηςσελ. 7
- 2.2 Κατηγορίες Εσόδωνσελ. 8
 - 2.2.1 Τακτικά Έσοδασελ. 9
 - 2.2.2 Έκτακτα Έσοδασελ. 12
- 2.3 Ίδιοι Πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησηςσελ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

- 3.1 Προϋπολογισμός των ΟΤΑσελ. 14
- 3.2 Επιβολή – Βεβαίωση – Είσπραξη Εσόδωνσελ. 18
- 3.3 Ταμειακή Υπηρεσία.....σελ. 22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ

- 4.1 Γενικάσελ. 25**
- 4.2 Τα Τέλη ως πηγή χρηματοδότησης των Τ.Δ.Α.....σελ.26**
- 4.3 Πλεονεκτήματα Τελώνσελ. 28**
- 4.4 Μειονεκτήματα Τελών.....σελ. 29**
- 4.5 Προβλήματα στην επιβολή Τελώνσελ. 31**
- 4.6 Καθορισμός του ύψους των Τελώνσελ. 32**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

- 5.1 Γενικά.....σελ. 34**
- 5.2 Τέλη.....σελ. 35**
- 5.3 Λοιπά Τέλησελ.39**
- 5.4 Συνοπτική παρουσίαση των Τελώνσελ.51**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΕΛΗ

- 6.1 Γενικάσελ.62**
- 6.2 Βασικές κατηγορίες Εσόδωνσελ.64**
- 6.3 Αναλυτική παρουσίαση Εσόδων από Τέλησελ.71**
- 6.4 Σχετική βαρύτητα επιμέρους Τελών στα Έσοδα από Τέλη.....σελ.74**
- 6.5 Σχετική βαρύτητα επιμέρους Τελών στα Τακτικά και Συνολικά Έσοδα των ΟΤΑ.....σελ.79**
- 6.6 Διαχρονική Μεταβολή Τελώνσελ.83**
- 6.7 Συσχετισμός Φόρων – Τελών.....σελ.85**
- 6.8 Κατά κεφαλήν Τέλοςσελ.86**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- 7.1 Συμπεράσματασελ. 88**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Τ.Α.** : Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Κ.Δ.** : Κεντρική Διοίκηση
- ΟΤΑ** : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Φ.Ε.Κ.** : Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
- ΝΠΔΔ** : Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
- ΚΑΠΗ** : Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
- ΔΚΚ** : Δημοτικός & Κοινοτικός Κώδικας
- Κ.Α.Π.** : Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
- Β.Δ.** : Βασιλικό Διάταγμα
- Δ.Σ.** : Δημοτικό Συμβούλιο
- Κ.Σ.** : Κοινοτικό Συμβούλιο
- Ε.Ε.** : Ευρωπαϊκή Ένωση
- Τ.Π.Δ.** : Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων
- Τ.Ε.Δ.Κ.** : Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων
- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.** : Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
- Κ.Α.** : Κωδικός Αριθμός
- Μ.Ο.** : Μέσος Όρος
- Φ.Π.Α.** : Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
- Π.Δ.** : Προεδρικό Διάταγμα

Δ.Ο.Υ. : Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία

Ο.Ε.Υ. : Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

Ε.Υ.Δ.ΑΠ. : Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Προτευούσης

ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. : Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πριν από λίγα χρόνια η Τ.Α. στην Ελλάδα αποτελούσε κατώτερη βαθμίδα διοίκησης χωρίς ιδιαίτερη συμμετοχή στην ανάπτυξη, εξαρτώμενη διοικητικά και οικονομικά από την Κ.Δ.

Η συσσώρευση των πολλών προβλημάτων που παρουσίαζε το συγκεντρωτικό σύστημα και η αδυναμία επίλυσης τους από την Κ.Δ. έθεσαν σε νέα βάση το βαθμό αποκέντρωσης, στρέφοντας τις ελπίδες τους για την επίτευξη γρηγορότερων ρυθμών ανάπτυξης προς την Τ.Α.

Για να μπορέσουν οι ΟΤΑ να συμβάλλουν ενεργότερα στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας θα πρέπει να αποκτήσουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.

Στόχος της μελέτης μας είναι η ανάλυση των παραγόντων εκείνων που συμβάλουν στην διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον παράγοντα « τέλη » που αποτελεί μια από τις βασικότερες πηγές εσόδων για τους ΟΤΑ.

Συγκεκριμένα θα προβούμε σε θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση των τελών.

Ξεκινάμε την εργασία μας κάνοντας παρουσίαση της Τ.Α. στην Ελλάδα και συνοπτική αναφορά στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ. Στη συνέχεια παραθέτουμε τα έσοδα των ΟΤΑ κάνοντας μια σύντομη αναφορά στις σπουδαιότερες κατηγορίες εσόδων και στην οικονομική διοίκηση τους.

Έπειτα προβαίνουμε σε θεωρητική ανάλυση των τελών εξετάζοντας το θεσμικό πλαίσιο μέχρι το 1998. Συγκεκριμένα επικεντρωνόμαστε στον εντοπισμό των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων των τελών, στον καθορισμό του ύψους των τελών καθώς και στα προβλήματα που παρουσιάζονται στην επιβολή τους. Στην συνέχεια γίνεται ανάλυση κάθε τέλους χωριστά καθώς και παρουσίαση ενός συνοπτικού πίνακα της παραπάνω ανάλυσης. Ακολουθεί εμπειρική διερεύνηση των τελών μέσα από πίνακες που προκύπτουν από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ για τα έτη 1988 – 1998. Οι πίνακες αυτοί δείχνουν την εξέλιξη των τελών μεμονωμένα αλλά και σε σύγκριση με άλλα οικονομικά μεγέθη των ΟΤΑ της χώρας. Τελειώνοντας την εργασία μας καταλήγουμε σε συμπεράσματα και κάνουμε κάποιες επισημάνσεις έτσι ώστε τα τέλη να μπορέσουν να αποδώσουν ακόμη περισσότερα έσοδα στους ΟΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Αυτοδιοίκηση εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην Αρχαία Ελλάδα με την μορφή των πόλεων – κρατών, οι οποίες αποτέλεσαν την βάση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης εξασθένησε για αρκετά χρόνια και ενδυναμώθηκε και πάλι κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Μετά την απελευθέρωση της χώρας συντάχθηκαν αρκετοί νόμοι που αφορούσαν την συνταγματική κατοχύρωση της Τ.Α. Το Σύνταγμα του 1975, στο αρθ. 102 καθορίζει τις αρμοδιότητες και τις βαθμίδες της Τ.Α. καθώς και την σχέση αυτής με την Κ.Δ. Με βάση το άρθρο αυτό οι ΟΤΑ (Δήμοι και Κοινότητες) διαχειρίζονται τις τοπικές υποθέσεις, έχουν διοικητική αυτοτέλεια και τα όργανα τους εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία. Ασκείται από το κράτος εποπτεία με τέτοιο τρόπο ώστε να μην εμποδίζεται η δράση τους ενώ παράλληλα το κράτος φροντίζει να εξασφαλίζει τους πόρους εκείνους που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση του έργου τους. Σύμφωνα με αυτό η Τ.Α. διακρίνεται στις εξής βαθμίδες :

- 1) **Πρωτοβάθμια Τ.Α.** που περιλαμβάνει τους Δήμους και τις Κοινότητες
- 2) **Δευτεροβάθμια Τ.Α.** που περιλαμβάνει την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση η οποία καθιερώθηκε με τον Ν.2218/1994.

Ο τρόπος διάκρισης των δήμων και των κοινοτήτων που ίσχυε μέχρι το 1998 είχε θεμελιωθεί το 1912 με τον Ν. ΔΝΖ/1912 επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου. Με βάση αυτό :

- **Ως δήμοι** χαρακτηρίζονταν οι πρωτεύουσες των νομών και οι πόλεις με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων. Επίσης ως δήμοι είχαν αναγνωρισθεί και πόλεις με μικρότερο πληθυσμό για ειδικούς, ιστορικούς λόγους κ.α.
- **Ως Κοινότητες** χαρακτηρίζονταν τα χωριά με πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων καθώς επίσης και χωριά με πληθυσμό λιγότερο των 1.000 κατοίκων για λόγους ιστορικούς κ.α.

Έτσι στην Ελλάδα υπήρχαν 5.775 ΟΤΑ, εκ των οποίων 457 δήμοι και 5.318 κοινότητες.

Η πολυδιάσπαση της πρωτοβάθμιας Τ.Α. αποτέλεσε ένα σημαντικό πρόβλημα του τοπικού πολιτικού και διοικητικού μας συστήματος. Εκτός από τον μεγάλο αριθμό των δήμων και των κοινοτήτων, ανασταλτικό παράγοντα στην αποτελεσματική λειτουργία των ΟΤΑ αποτέλεσαν η έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων και υποδομών, η μεγάλη οικονομική εξάρτηση των ΟΤΑ από τον κρατικό προϋπολογισμό και τέλος η έλλειψη ικανών και ειδικευμένων υπαλλήλων. Τα παραπάνω οδήγησαν τους ΟΤΑ στη μη παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών στους πολίτες, πολύ περισσότερο δεν μπορούσαν να εκπληρώσουν την αποστολή τους στην σύγχρονη κοινωνία αλλά και να αναλάβουν δυναμικό ρόλο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της τοπικής ανάπτυξης.¹

Για την επίλυση του παραπάνω προβλήματος κρίθηκε αναγκαία η θεσμοθέτηση του Ν. 2539/1997 « Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. » ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 244/1997 και εφαρμόστηκε από 1/1/1999.

Ο Νόμος αυτός στοχεύει στα ακόλουθα :

- 1) Εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος, γιατί η ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τ.Α. έχει ως σκοπό την παροχή ισοδύναμων υπηρεσιών τόσο των κατοίκων των πόλεων όσο και των χωριών καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων.
- 2) Εκσυγχρονισμό του τοπικού πολιτικού συστήματος (πολιτική αυτονομία).
- 3) Τήρηση της αρχής της νομιμότητας, διαφάνεια στην διαχείριση των οικονομικών πόρων και κοινωνικό έλεγχο στην άσκηση της τοπικής εξουσίας.
- 4) Ενίσχυση του ρόλου της πρωτοβάθμιας Τ.Α. με την ανάθεση σ' αυτήν περισσότερων αρμοδιοτήτων.
- 5) Ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τ.Α. που βοηθά στην απόκτηση οικονομικής αυτοδυναμίας και διοικητικής αυτοτέλειας.
- 6) Ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τ.Α. η οποία θα συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

¹ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α., « Πρόγραμμα Ι.Καποδίστριας », Αθήνα ,Φεβρουάριος 1997.

Η ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. ενισχύει ακόμη περισσότερο το ρόλο της Τ.Α., λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν άμεσα τους πολίτες και έχει την δυνατότητα να αντιλαμβάνεται τα προβλήματα και να τα επιλύει άμεσα και αποδοτικότερα. Ακόμη έχει την ευελιξία αλλά και έντονη διάθεση να προσαρμόσει τις υπηρεσίες που προσφέρει στις προτιμήσεις των πολιτών της.

Σύμφωνα με το αρθ.1 του Ν.2539/1997 οι νέοι ΟΤΑ της χώρας προέκυψαν από συνενώσεις άλλων δήμων και κοινοτήτων, προσαρτήσεις συνοικισμών καθώς και από εκείνους τους δήμους και τις κοινότητες στους οποίους δεν υπήρξε καμία μεταβολή.

Ως **δήμοι** χαρακτηρίζονται οι νέοι ΟΤΑ με πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων και ως **κοινότητες** χαρακτηρίζονται οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ που προέρχονται από συνένωση κοινοτήτων και έχουν λιγότερους από 1.000 κατοίκους.

Με το Νόμο αυτό προκύπτουν 1.033 ΟΤΑ :

- 900 δήμοι, από τους οποίους οι 747 προέρχονται από συνένωση άλλων ΟΤΑ, 2 από αναγνώριση κοινοτήτων σε δήμους και 151 δήμοι παρέμειναν χωρίς καμία μεταβολή
- 133 κοινότητες, από τις οποίες 22 προέρχονται από συνένωση άλλων κοινοτήτων και 111 κοινότητες παρέμειναν χωρίς καμία μεταβολή

Με βάση το αρθ. 40 του ΔΚΚ τα όργανα διοίκησης των δήμων είναι ο δήμαρχος, το Δ.Σ., η δημορχιακή επιτροπή, οι αντιδήμαρχοι, τα συμβούλια δημοτικών διαμερισμάτων, ο πρόεδρος του δημοτικού διαμερίσματος, τα τοπικά συμβούλια, οι πάρεδροι των συνοικισμών και τα συνοικιακά συμβούλια.

Ο δήμαρχος, το Δ.Σ., ο πάρεδρος των συνοικισμών και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται άμεσα για τέσσερα έτη από τους δημότες. Το Δ.Σ. αποτελεί το εκτελεστικό όργανο του δήμου όπως επίσης και ο δήμαρχος. Η δημορχιακή επιτροπή αποτελείται από τον δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο δήμαρχος ως πρόεδρο και από 2 μέλη αν το Δ.Σ. έχει ως 15 μέλη, 4 μέλη αν το Δ.Σ. έχει ως 31 μέλη και 6 μέλη αν το συμβούλιο έχει ως 41 μέλη.

Ενώ σύμφωνα με το αρθ. 39 του ΔΚΚ τα όργανα διοίκησης των κοινοτήτων είναι ο πρόεδρος της κοινότητας και το Κ.Σ. το οποίο είναι το αποφασιστικό και εκτελεστικό όργανο. Ο πρόεδρος της κοινότητας είναι και πρόεδρος του Κ.Σ. Ο πρόεδρος και τα μέλη του Κ.Σ. εκλέγονται άμεσα από το λαό για τέσσερα έτη.

Το πρόγραμμα « Ι. Καποδίστριας » έδωσε μια μεγάλη πνοή στην Πρωτοβάθμια Τ.Α. οργανώνοντας καλύτερα τους ΟΤΑ από άποψη στελέχωσης, υποδομών και διοικητικής και οικονομικής διαχείρισης¹.

Παρ' όλα αυτά το μέγεθος των περισσότερων Δήμων και Κοινοτήτων είναι μικρότερο από αυτό που απαιτείται για την ανάληψη σημαντικών τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών αφού το 82% του συνόλου των ΟΤΑ έχει πληθυσμό μικρότερο από 10.000 κατοίκους .

Η Ελληνική Τ.Α. παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία σε σχέση με τις δυνατότητες, τις ανάγκες, τα έσοδα και τη διάρθρωση των εσόδων και δαπανών των ΟΤΑ. Στο γεγονός αυτό πρέπει να ληφθούν πολύ σοβαρά υπόψη οι μεγάλες διαφορές που εμφανίζονται ως προς την γεωγραφική έκταση των ΟΤΑ. Ο μεγαλύτερος σε έκταση δήμος έχει χίλιες φορές μεγαλύτερη έκταση από τον μικρότερο σε έκταση ΟΤΑ.

Τέλος σημαντικό στοιχείο στην διαχείριση των ΟΤΑ, παρόλες τις προσπάθειες που έγιναν, είναι οι αδυναμίες που παρουσιάζονται στην αποδοτική και αποτελεσματική τους λειτουργία. Οι αδυναμίες αυτές αφορούν την ανεπαρκή στελέχωση και υποδομή, τον ελλιπή οικονομικό και κυρίως ταμειακό έλεγχο , αδυναμίες στη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης των ιδίων εσόδων και μεγάλο διαχειριστικό κόστος .

¹ Υ.Π.ΕΣ.Δ.Δ.&Α., Προσχέδιο Νόμου « Χάρτα Τ.Α. », Οκτώβριος 2001

Υ.Π.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. ,Αποκέντρωση Αυτοδιοίκηση « Η πορεία της Μεταρρύθμισης », Οκτώβριος 2001.

1.2

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Σύμφωνα με το αρθ. 24 του ΔΚΚ, η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της.

Συγκεκριμένα στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ ανήκουν :

- Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία συστημάτων υδρεύσης, υπονόμων και αποχέτευσης.
- Η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών οδών, πλατειών και γεφυρών.
- Η καθαριότητα καθώς και η συλλογή, η αποκομιδή, η διάθεση και η επεξεργασία των απορριμμάτων.
- Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία των δημοτικών ή κοινοτικών αλσών και κήπων, των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων αναψυχής, δημοτικών ή κοινοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων, κέντρων νεότητας και παιδικών χαρών.
- Η κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου, που προορίζεται για οποιονδήποτε κοινοφελή σκοπό καθώς και δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.
- Η ίδρυση, η συντήρηση και η λειτουργία κοιμητηρίων.
- Η τοποθέτηση και η λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων αναγκαίων για την ρύθμιση της στάθμευσης σε κοινόχρηστους χώρους.
- Η μέριμνα για την εξασφάλιση γης για τη βοσκή των ζώων των δημοτών και η βελτίωση των βοσκοτόπων.
- Η συντήρηση, κατάργηση και ρύθμιση της λειτουργίας των εμποροπανηγύρεων και ο καθορισμός των χώρων λειτουργίας λαϊκών αγορών.
- Η αξιοποίηση για τουριστικούς λόγους, δημοτικών ή κοινοτικών περιοχών, παραθαλάσσιων χώρων και δασικών εκτάσεων που παραχωρούνται από το κράτος, καθώς επίσης η κατασκευή και η εκμετάλλευση ξενοδοχειακών μονάδων, ξενώνων, κατασκηνωτικών κέντρων και κέντρων χειμερινού τουρισμού.

- Η κατασκευή, η συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων και η φροντίδα για την λειτουργία τους και η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης της περιοχής.
- Η ίδρυση και η φροντίδα για την λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών, ΚΑΠΗ, ορφανοτροφείων κ.α.
- Η ίδρυση και η φροντίδα για την λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων π.χ. μουσεία.
- Η κατασκευή και η συντήρηση συστημάτων άρδευσης και εγγειοβελτιωτικών έργων.
- Η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση ιαματικών πηγών της περιοχής και η φροντίδα για τη λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων.
- Η κατασκευή έργων και η λήψη μέτρων για την προστασία του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος.
- Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων, που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και την στάθμευση οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση και την αποχέτευση, την μόλυνση του περιβάλλοντος, την προστασία του υπόγειου υδάτινου δυναμικού και την εκπομπή καυσαερίων και η υποβολή μηνύσεων για τυχόν παραβάσεις.
- Η προστασία και αξιοποίηση των ακτών και των δασικών εκτάσεων της περιοχής.
- Η κατασκευή και η συντήρηση δημοσίων έργων δημοτικού ή κοινοτικού ενδιαφέροντος που ανατίθενται από δημόσιους φορείς και η επισκευή, συντήρηση σχολικών κτιρίων.
- Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ήπιων μορφών ενέργειας, όπως η ηλιακή ή η αιολική.
- Η αποθήκευση, διακίνηση και εμπορία υγρών καυσίμων και υγραερίων ιδιαίτερα στις νησιωτικές περιοχές.
- Η προώθηση πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών δραστηριοτήτων ιδρύοντας κέντρα διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής, αθλημάτων, σχολές γονέων, σχολές λαϊκής τέχνης και επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Ο προσδιορισμός των χώρων στάθμευσης οχημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ Τ.Α.

Οι ΟΤΑ αποκλειστικό σκοπό έχουν την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων της περιοχής που ανήκει στην δικαιοδοσία τους. Ενώ το κράτος από την πλευρά του μεριμνά για την εξασφάλιση σ' αυτούς των αναγκαίων πόρων, για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Η προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και η κάλυψη των αναγκών των κατοίκων βασίζεται στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών τους οι ΟΤΑ θα πρέπει να διαθέτουν :

- 1) Άρτια και αποδοτική οργάνωση των υπηρεσιών τους
- 2) Βασικά έργα υποδομής
- 3) Εξασφάλιση των απαιτούμενων εγκαταστάσεων και μέσων παροχής της στοιχειώδους παιδείας, των κοινωνικών υπηρεσιών και την καλύτερη παροχή πληροφοριών στους δημότες

Ωστόσο κατά την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής των ΟΤΑ παρουσιάζονται ορισμένα προβλήματα που οφείλονται :

- 1) Στην πολυμορφία των νόμων που καθορίζουν τα έσοδα της Τ.Α.
- 2) Στην μη αποτελεσματικότητα κάποιων μορφών εσόδων της Τ.Α.
- 3) Στην εξάρτηση της Τ.Α. από την Κ.Δ.

Βασικό κίνητρο για την εκπλήρωση του έργου των ΟΤΑ είναι η εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων. Η εξεύρεση αυτών των πόρων για τους ΟΤΑ μπορεί να προκύψει είτε παρέχοντας από το κράτος φορολογική εξουσία σ' αυτούς μέσω του Συντάγματος είτε με την αποδοτική εκμετάλλευση της δικής τους περιουσίας.

2.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

Σύμφωνα με την διάταξη του αρθ. 217 του ΔΚΚ (Π.Δ. 410/1995) τα έσοδα των ΟΤΑ χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες, τα ΤΑΚΤΙΚΑ και τα ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ. Η παραπάνω διάκριση με βάση το ισχύον Λογιστικό Σύστημα βασίζεται σε διάφορα κριτήρια. Το κυριότερο είναι η περιοδικότητα των εσόδων σύμφωνα με το οποίο τακτικά έσοδα είναι εκείνα που εμφανίζονται κάθε χρόνο στον προϋπολογισμό των Δήμων και Κοινοτήτων και έκτακτα είναι εκείνα που δεν εμφανίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επιπρόσθετα κριτήρια είναι το κριτήριο της προβλεψιμότητας του εσόδου με βάση το οποίο τακτικά έσοδα είναι αυτά που μπορούν να προβλεφθούν κατά το στάδιο της κατάρτισης του προϋπολογισμού των Δήμων και Κοινοτήτων ενώ έκτακτα είναι αυτά τα οποία δεν μπορούν να προβλεφθούν και το κριτήριο της σταθερότητας με βάση το οποίο τακτικά είναι τα έσοδα τα οποία βραχυχρόνια δεν παρουσιάζουν μεγάλες μεταβολές στο ύψος τους ενώ αντίθετα τα έκτακτα παρουσιάζουν μεγάλες μεταβολές.

Τα έσοδα είναι :

1. Τακτικά που προέρχονται :

- Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους (Κ.Α.Π.)
- Από εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας
- Από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
- Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές
- Από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές

2. Έκτακτα που προέρχονται :

- Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες
- Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων
- Από έκτακτες επιχορηγήσεις
- Από κάθε άλλη πηγή

2.2.1 ΤΑΚΤΙΚΑ ΈΣΟΔΑ¹

1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.)

Είναι η πάγια κατά έτος χρηματοδότηση των ΟΤΑ από τα έσοδα της Κ.Δ. Οι Κ.Α.Π. που κατανέμονται στους ΟΤΑ θεσμοθετήθηκαν με το αρθ. 25 του Ν.1828/89 (Φ.Ε.Κ. 2/Α) και άρχισαν να αποδίδονται στους Δήμους και στις Κοινότητες από τον Ιανουάριο του 1989.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του αρθ. 25 του Ν. 1828/89, οι Κ.Α.Π. προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων :

- Φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (ποσοστό 20%)
- Τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων (ποσοστό 50 %)
- Φόρο ακίνητης περιουσίας (ποσοστό 20%)
- Φόρο μεταβίβασης ακινήτου (ποσοστό 30 %)
- Φόρους που έχουν θεσπιστεί υπέρ της Γ.Α. και δεν έχουν καταργηθεί (ποσοστό 20%)

Οι πόροι αυτοί επιβάλλονται, βεβαιώνονται και εισπράττονται από την Κ.Δ. και στην συνέχεια αποδίδονται στους ΟΤΑ. Στους Κ.Α.Π. ενσωματώθηκαν οι ειδικές επιχορηγήσεις του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών και των δαπανών μισθοδοσίας του προσωπικού των ΚΑΠΗ και του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών των σχολείων.

2. Εισοδήματα Ακίνητης και Κινητής Περιουσίας

1. Τα τακτικά έσοδα από ακίνητη περιουσία προέρχονται κυρίως από μισθώματα ή από δικαιώματα από την παραχώρηση της χρήσης σε τρίτους. Οι πιο σημαντικές πηγές εσόδων των ΟΤΑ από ακίνητη περιουσία (Β.Δ. 24-9-1958 και άλλες διατάξεις) είναι οι εξής :

- Η λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών αγορών
- Η λειτουργία των σφαγείων, δημοτικών λουτρών και αποδευτηρίων, νεκροταφείων
- Οι βοσκήσιμες εκτάσεις
- Η εμπορία πόσιμων υδάτων, ιαματικών ή μη
- Η εκμετάλλευση εδάφους, υπεδάφους και θαλάσσης
- Τα αστικά και αγροτικά ακίνητα

2. Τα τακτικά έσοδα από κινητή περιουσία προέρχονται από :

- Τόκους καταθέσεων χρημάτων σε Τράπεζες
- Κινητές αξίες κράτους και ΝΠΔΔ
- Λοιπές κινητές αξίες
- Μισθώματα από τη χρήση μηχανημάτων, επίπλων και σκευών
- Λοιπά έσοδα κινητής περιουσίας

¹ Καραναστάσης Γ.Μάρκος, « Η Φορολογική Νομοθεσία των Δήμων και Κοινοτήτων », Αθήνα 2000

3. Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα

Το τέλος¹ είναι μια μορφή τιμολόγησης των υπηρεσιών που παρέχουν οι ΟΤΑ προς τους κατοίκους. Τα τέλη διακρίνονται σε γενικά – υποχρεωτικά που έχουν ισχύ και εφαρμόζονται σε όλους τους ΟΤΑ και σ' αυτά που ο νόμος παρέχει την δυνατότητα δυνητικής εφαρμογής τους στους ΟΤΑ κατόπιν αποφάσεως Δ.Σ. ή Κ.Σ.

Το εισπραττόμενο τέλος ή δικαίωμα² μπορεί να καλύπτει το σύνολο ή τμήμα του κόστους της προσφερόμενης υπηρεσίας σε καμιά περίπτωση όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει το κόστος αυτό.

Θα αναφερθούμε εκτενέστερα για τα τέλη σε επόμενο κεφάλαιο.

4. Έσοδα από Φόρους και Εισφορές

Με βάση τους νόμους και τα διατάγματα που ισχύουν, τα φορολογικά έσοδα της Τ.Α. χωρίζονται σε δυο κατηγορίες :

1) Σε αυτά που εισπράττονται από φόρους³ που επιβάλλει η ίδια η Τ.Α. (Αυτοτελείς Φόροι). Πρόκειται για :

- Φόροι επί των αγροτικών προϊόντων (αρθ. 3 Ν.Δ. 4576/66)
- Φόροι επί των ακάλυπτων χώρων (αρθ. 11 Ν. 1080/80)
- Φόροι επί του ζύθου και των οινοπνευματωδών ποτών (αρθ. 12 Ν.1080/80)
- Φόροι επί των ηλεκτροδοτούμενων χώρων (αρθ. 10 Ν. 1080/80)

¹ Τέλος είναι η υποχρεωτική μεταβίβαση χρηματικής παροχής από τους πολίτες στο κράτος (ή στα ΝΠΔΔ κατ' εξουσιοδότηση του) η οποία αντικρίζεται από ισότιμη συγκεκριμένη αντιπαροχή, εφ' όσον ο υπόχρεος στην καταβολή έκανε χρήση αυτής.

² Δικαίωμα ορίζεται η υποχρεωτική μεταβίβαση χρηματικής παροχής από τους πολίτες στο κράτος (ή στο ΝΠΔΔ κατ' εξουσιοδότηση του) η οποία αντικρίζεται από συγκεκριμένη αντιπαροχή ανεξαρτήτως της χρήσεως ή μη αυτής.

³ Φόρος ορίζεται η υποχρεωτική μεταβίβαση χρηματικής παροχής από τους πολίτες στο κράτος (ή στο ΝΠΔΔ κατ' εξουσιοδότηση του) χωρίς ειδική αντιπαροχή, με σκοπό να καλυφθούν τα δημόσια βάρη.

2) Σε αυτά που εισπράττει η Κ.Δ. και στη συνέχεια ποσοστό αυτών ή το σύνολο τους αποδίδεται στην Τ.Α. (Πρόσθετοι Φόροι), οι οποίοι είναι :

- Πρόσθετος Δημοτικός Φόρος στα εισαγόμενα εμπορεύματα (αρθ. 40 Β.Δ. 24/9/58)
- Πρόσθετος Φόρος επί δημοσίου φόρου κατανάλωσης καπνού (Β.Δ. 24/9/58)
- Πρόσθετος Φόρος επί του δημοσίου ειδικού τέλους επί του εισοδήματος των οικοδομών (Β.Δ. 24/9/58)
- Πρόσθετη εισφορά επί δημοσίων φόρων (αρθ. 50 Β.Δ. 24/9/58)

Έσοδα από εισφορές¹ αποτελούν :

- Η εκούσια εισφορά για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων (αρθ. 51 Β.Δ. 24/9-20/10/1958)
- Η εισφορά ακινήτων σε χρήμα σε περιοχές ένταξης στο σχέδιο πόλεως ή επέκτασης (αρθ. 9 Ν. 1337/1983)
- Η εισφορά ιδιοκτησιών σε πυκνοδομημένες περιοχές κύριας κατοικίας (αρθ. 10 Ν. 1221/1981)

5. Έσοδα από Τοπικά Δυνητικά Τέλη – Εισφορές

Με βάση την παρ. 14 του αρθ. 25 του Ν. 1828/89 και μετά από σχετική απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. είναι δυνατόν να επιβάλλονται τέλη ή εισφορές για υπηρεσίες ή τοπικά έργα της περιοχής τους τα οποία εκτελούνται από τους ΟΤΑ συμβάλλοντας στην βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Τα τέλη ή οι εισφορές αυτής της κατηγορίας έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Με την ίδια απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. καθορίζεται το ύψος των τελών αυτών, οι αρμόδιοι για την καταβολή τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

¹ Εισφορά ορίζεται η υποχρεωτική μεταβίβαση χρηματικής παροχής από τους πολίτες στο κράτος (ή στο ΝΠΔΔ κατ' εξουσιοδότηση του) η οποία αντிகρίεται από συγκεκριμένη αντιπαροχή μεγαλύτερης αξίας, εφ' όσον ο υπόχρεος στην καταβολή έκανε χρήση αυτής.

2.2.2 ΕΚΤΑΚΤΑ ΈΣΟΔΑ¹

1. Έσοδα από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες

Τα δάνεια συνάπτονται κυρίως με το Τ.Π.Δ. και σκοπό έχουν την χρηματοδότηση εκτέλεσης έργων ή αγορά κεφαλαιακού εξοπλισμού.

Τα έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες έχουν αμελητέα οικονομική σημασία για τους ΟΤΑ με βασικό χαρακτηριστικό τους την αβεβαιότητα υλοποίησης και είσπραξης αυτών.

2. Έσοδα από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων

Από οικονομική άποψη είναι ασήμαντα για τους ΟΤΑ. Προέρχονται από :

- Εκποίηση οικοδομών – οικοπέδων που είναι στη κυριότητα του ΟΤΑ.
- Εκποίηση λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και υλικών.
- Είσπραξη ποσών που έχουν καταβάλλει οι δήμοι ή οι κοινότητες για λογαριασμό τρίτων εξαιτίας αναγκαστικών προσκυρώσεων λόγω ρυμοτομίας οικοπέδων και άλλων ακινήτων.

3. Έσοδα από έκτακτες επιχορηγήσεις

Οι έκτακτες επιχορηγήσεις δεν αποτελούν σταθερή πηγή εσόδων για τους ΟΤΑ. Δίνονται κυρίως από τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του κράτους και σκοπό έχουν την κατασκευή κυρίως δημοσίων έργων ή έργων αναπτυξιακού χαρακτήρα.

4. Έσοδα από κάθε άλλη πηγή

Έσοδα από :

- Γενόμενες δαπάνες του δήμου για κατασκευή, επισκευή και συντήρηση κρασπέδων, πεζοδρομίων
- Γενόμενες δαπάνες του δήμου υποχρεωτικής περιφραξης ιδιωτικών οικοπέδων
- Γενόμενες δαπάνες του δήμου για επανακατασκευή οδών.

¹ Καραναστάσης Γ.Μάρκος, « Η Φορολογική Νομοθεσία των Δήμων και Κοινοτήτων », Αθήνα 2000

2.3 ΙΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ Τ.Α.

Τα έσοδα που αναφέραμε παραπάνω ανάλογα με τον φορέα που είναι υπεύθυνος για την επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη τους χωρίζονται σε δυο κατηγορίες :

- 1) Στα έσοδα που εξαρτώνται αποκλειστικά από την βούληση των ΟΤΑ.
- 2) Στα έσοδα που εξαρτώνται από την βούληση της Κ.Δ.

Τα έσοδα της 1^{ης} κατηγορίας αποτελούν τους Ίδιους Πόρους των ΟΤΑ. Ίδιοι Πόροι είναι τα έσοδα από προσόδους της κινητής και ακίνητης περιουσίας, τα έσοδα από τέλη και δικαιώματα και τα έσοδα από φόρους και εισφορές, των οποίων η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη εξαρτάται από την βούληση του ΟΤΑ. Για τους πόρους αυτούς καταβάλλει φορολογική προσπάθεια¹ ο ίδιος ο ΟΤΑ επηρεάζοντας άμεσα την απόδοσή τους (τέλη, δικαιώματα, εισφορές, μισθώματα κ.λ.π.). Συνεπώς τα έκτακτα έσοδα και τα έσοδα από τους Κ.Α.Π. δεν αποτελούν Ίδιους Πόρους αφού η είσπραξή τους εξαρτάται από άλλους παράγοντες πέρα από τους ΟΤΑ.

Οι Ίδιοι Πόροι έχουν μεγάλη σημασία για την Τ.Α. αφού συμβάλλουν στην απόκτηση τοπικής και οικονομικής αυτονομίας με την οποία οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν την ευχέρεια να δρουν χωρίς να ελέγχονται από ανώτερα κυβερνητικά επίπεδα (Κράτος - Περιφέρεια).

Η Κ.Δ. μέσω του Συντάγματος δίνει το έρεισμα στην Τ.Α. να αποκτά ολοένα περισσότερους Ίδιους Πόρους ανεξάρτητα από αυτούς που τους παρέχει η ίδια. Συγκεκριμένα στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001 και στο αρθ.102 παρ.5 αναφέρεται ότι :

- Το κράτος έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει την οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ.
- Ο Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή των φόρων ή τελών μεταξύ των ΟΤΑ, που καθορίζονται υπερ αυτών και εισπράττει το κράτος.
- Ο Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και είσπραξη των τοπικών εσόδων.

¹ Φορολογική προσπάθεια είναι ο βαθμός στον οποίο ένας ΟΤΑ εκμεταλλεύεται την δυνατότητα που έχει να εισπράττει έσοδα από φόρους, τέλη, δικαιώματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

3.1 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ¹

I. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Οι δήμοι και οι κοινότητες διαχειρίζονται τα έσοδα τους μέσω του προϋπολογισμού τους, που υποχρεούνται να συντάσσουν για κάθε οικονομικό έτος.

Ο προϋπολογισμός σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2362/95 είναι η πράξη με την οποία προσδιορίζονται τα προβλεπόμενα έσοδα και καθορίζονται τα έξοδα των ΟΤΑ για κάθε οικονομικό έτος δηλαδή ο προϋπολογισμός αποτελεί το εργαλείο με βάση το οποίο ο δήμος θα ασκήσει την οικονομική του πολιτική. Στο προϋπολογισμό εγγράφονται έσοδα που :

- ✓ Βεβαιώνονται στη διάρκεια του έτους, άσχετα με το έτος στο οποίο ανάγονται
- ✓ Η βεβαίωση είχε ήδη συντελεστεί στα προηγούμενα οικονομικά έτη

Ενώ στα έξοδα εγγράφονται :

- ✓ Οι κατά τη διάρκεια του έτους απαιτητές υποχρεώσεις από συμβάσεις
- ✓ Υποχρεώσεις από κάθε άλλη οφειλή που καθίσταται απαιτητή

Οι ανωτέρω αναφορές όμως δεν σημαίνουν πλήρη ελευθερία των Δ.Σ. να εγγράφουν στο προϋπολογισμό οποιαδήποτε δαπάνη. Όπως προαναφέρθηκε η εγγραφή δαπάνης στον προϋπολογισμό συνιστά καταρχήν « έγκριση » για την πραγματοποίηση της, συνεπώς οι προβλέψεις του προϋπολογισμού θα πρέπει να υπακούουν στους γενικούς κανόνες νομιμοποίησης των δαπανών, δηλαδή μπορούν να προβλεφθούν μόνο :

- ✓ Δαπάνες προβλεπόμενες στο νόμο
- ✓ Δαπάνες που εξυπηρετούν τους σκοπούς του Δήμου
- ✓ Δαπάνες λειτουργικές

¹ Θεοδώρου Δ.Ιωάννη, « Οι δαπάνες των ΟΤΑ », Θεσσαλονίκη 1999.

ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α., “Διαδικασίες εφαρμογής του Λογιστικού των ΟΤΑ” Σεπτέμβριος 2001

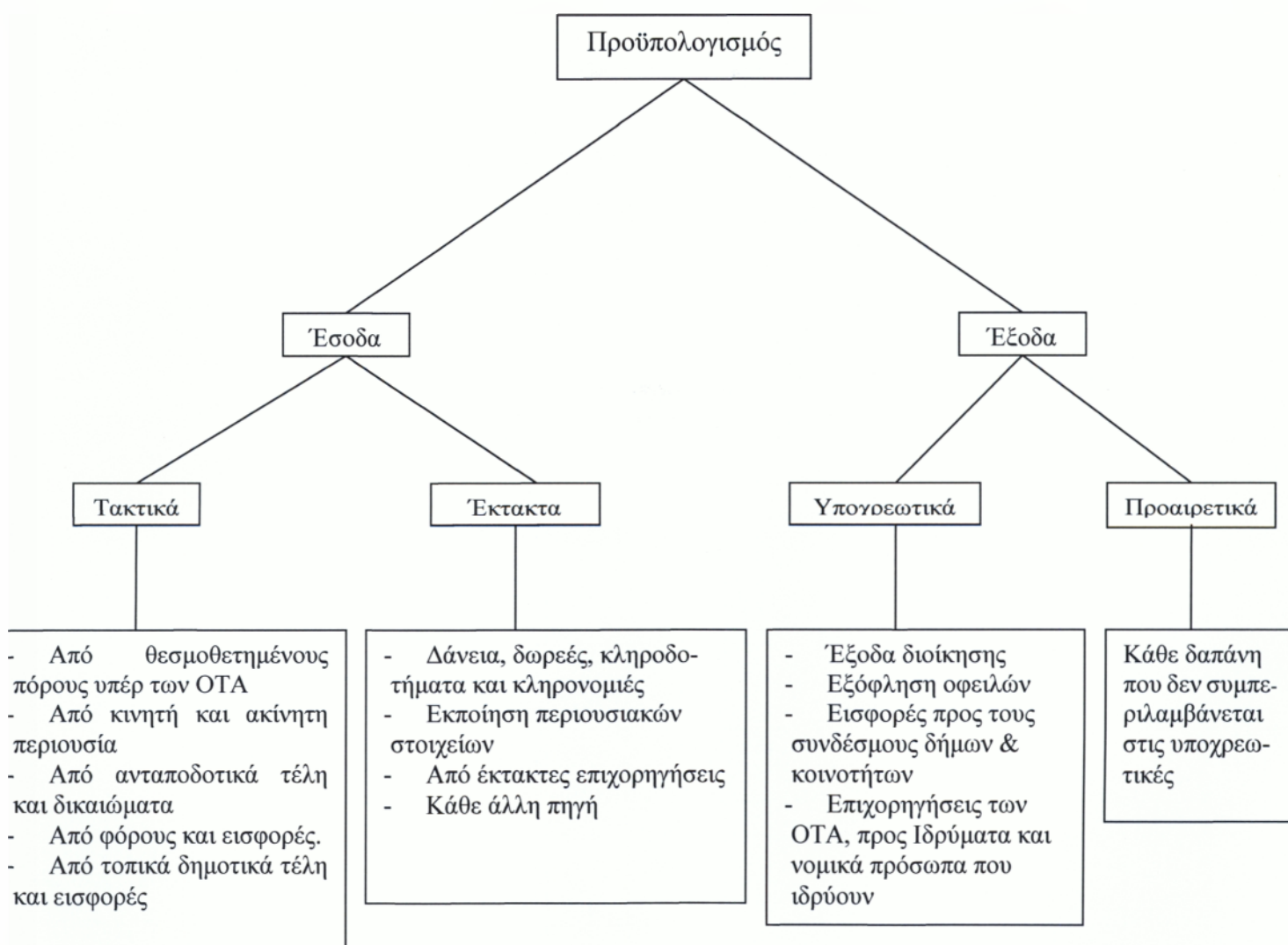
Τα έσοδα διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα όπως ήδη αναφέραμε ενώ οι δαπάνες σύμφωνα με το αρθ. 218 του ΔΚΚ διακρίνονται σε υποχρεωτικές και προαιρετικές.

Υποχρεωτικές είναι οι δαπάνες :

- 1) Για την πληρωμή των διαφόρων εξόδων διοικήσεως
- 2) Για την εξόφληση οφειλών
- 3) Για ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων (Τ.Ε.Δ.Κ., Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.)
- 4) Για επιχορηγήσεις που δίνονται από τους Δήμους και τις Κοινότητες σε Ιδρύματα και Νομικά Πρόσωπα που ιδρύουν.

Προαιρετικές είναι όλες οι άλλες δαπάνες που δεν επιβάλλονται από τον νόμο ως υποχρεωτικές.

Προϋπολογισμός των Δήμων και Κοινοτήτων

II. ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

• ΑΡΧΗ ΕΝΙΑΥΣΙΟΥ

Ο προϋπολογισμός συντάσσεται για ένα οικονομικό έτος, το οποίο ορίζεται ως η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει διαχειριστικές οικονομικές και λογιστικές πράξεις. Η περίοδος αυτή αρχίζει από την 1/1 και λήγει την 31/12 κάθε έτους. Οι παρατάσεις που προβλέπονται αφορούν :

- Παράταση εισπραξης εσόδων επί ένα μήνα, δηλαδή μέχρι 31/1, για τα βεβαιωθέντα ταμειακά μέχρι 31/12
- Παράταση πληρωμής εξόδων για δυο μήνες δηλαδή μέχρι 28/2, για όσα η ανάληψη υποχρέωσης έγινε επίσης μέχρι 31/12

• ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

Η αρχή αυτή σημαίνει ότι τα έσοδα και έξοδα εγγράφονται σε ενιαίο προϋπολογισμό.

• ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με βάση την αρχή αυτή στον προϋπολογισμό εγγράφονται όλα τα έσοδα και έξοδα.

• ΑΡΧΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

Είναι από τις βασικότερες αρχές που διέπουν τον προϋπολογισμό και σημαίνει ότι κάθε πίστωση υπάρχει μόνο για το σκοπό που προορίζεται, με άμεση συνέπεια δαπάνες που δεν αντιστοιχούν στο περιεχόμενο του συγκεκριμένου Κ.Α. να θεωρούνται παράνομες.

• ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Σημαίνει την κατά το δυνατό μικρότερη απόκλιση στο τέλος της περιόδου, άρα οι προβλέψεις πρέπει να είναι στα όρια του εφικτού να πραγματοποιηθούν.

III. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Με βάση το αρθ. 219 του ΔΚΚ ο προϋπολογισμός καταρτίζεται από την δημορχιακή επιτροπή μέχρι το τέλος Οκτωβρίου και ψηφίζεται από το Δ.Σ. μέχρι το τέλος Νοεμβρίου. Η υποβολή του σχεδίου στο Δ.Σ. συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση που εξηγεί τους λόγους για τους οποίους υπήρξε εγγραφή και η ανάλογη πίστωση. Τέλος με το αρθ. 222 του ΔΚΚ υποβάλλεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για επικύρωση εντός 10 ημερών από την ψήφισή του.

IV. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ο τύπος του προϋπολογισμού είναι ενιαίος για όλους τους Δήμους. Στον προϋπολογισμό αναγράφονται όλα τα έσοδα και έξοδα. Χωρίζεται σε δυο επιμέρους προϋπολογισμούς, τον προϋπολογισμό εσόδων και τον προϋπολογισμό εξόδων. Τα συνολικά ποσά που αναγράφονται στα δυο αυτά μέρη θα πρέπει να είναι ίσα.

Εκτός από το λογιστικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στον προϋπολογισμό έχει καθιερωθεί και λειτουργεί παράλληλα ένα δευτερεύον σύστημα το οποίο αναφέρεται στους τρεις γενικούς λογαριασμούς παρακολούθησης εσόδων και εξόδων. Αυτοί είναι :

- α) Τακτικά έσοδα και έξοδα
- β) Έκτακτα γενικά έσοδα και έξοδα
- γ) Έκτακτα ειδικά έσοδα και έξοδα

Σε αυτό το σημείο θα αναφερθούμε στους ειδικούς λογαριασμούς δηλαδή στους Κ.Α. του προϋπολογισμού. Υπάρχουν τέσσερις ειδικοί λογαριασμοί εσόδων και έξι ειδικοί λογαριασμοί εξόδων.

- **Οι τέσσερις πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί εσόδων είναι :**

- 0 Τακτικά έσοδα
- 1 Έκτακτα έσοδα
- 2 Έσοδα παρελθόντων ετών
- 3 Χρηματικό υπόλοιπο

Κάθε λογαριασμός εσόδου μπορεί να αναπτυχθεί μέχρι και σε λογαριασμό 5^{ου} βαθμού. Έτσι ο Κ.Α. π.χ. 036.1 αναλύεται ως εξής:

0	: Τακτικά έσοδα	→ Ειδικός λογαριασμός
03	: Έσοδα εκ τελών και δικαιωμάτων	→ Πηγή του εσόδου
036	: Λοιπά τέλη και δικαιώματα	→ Είδος του εσόδου
036.1	: Τέλη χρήσεως πεζοδρομίων, οδών, πλατειών και κοινόχρηστων χώρων	→ Εξειδικεύει το έσοδο

- **Οι έξι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί εξόδων είναι :**

- 0 Γενικά έξοδα
- 1 Ειδικά έξοδα λειτουργίας επιμέρους υπηρεσιών
- 2 Πληρωμές δια μεταβίβασης εισοδημάτων σε τρίτους
- 3 Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης
- 4 Λοιπές δαπάνες
- 5 Αποθεματικό

V. ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ -ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ

Πίστωση καλείται το ποσό που προβλέπεται σε κάθε Κ.Α. του σκέλους εξόδων του προϋπολογισμού. Είναι με άλλα λόγια, το πλαίσιο στο οποίο μπορούν να κινηθούν τα αρμόδια όργανα και να πραγματοποιήσουν δαπάνες. Τις πιστώσεις τις διακρίνουμε σε :

- 1) Τακτικές
- 2) Αναπληρωματικές
- 3) Έκτακτες
- 4) Ειδικές
- 5) Συμπληρωματικές

Για την πρόληψη ενδεχόμενης ανεπάρκειας των πιστώσεων και για απρόοπτες δαπάνες αναγράφεται στον προϋπολογισμό με ειδικό Κ.Α. πίστωση σε ίδιο κεφάλαιο, με τον τίτλο « αποθεματικό » το οποίο δεν υπερβαίνει το 4% του συνόλου εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό τακτικών εσόδων.

Όσον αφορά τη μεταφορά πιστώσεων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους από Κ.Α. σε Κ.Α. σύμφωνα με το αρθ.221 του ΔΚΚ δεν επιτρέπεται.

Επίσης δεν επιτρέπεται πίστωση γραμμένη στον προϋπολογισμό για την εκτέλεση έργου, να διατεθεί για άλλη αιτία π.χ. για οικονομική ενίσχυση ή για άλλη δαπάνη του δήμου, εφόσον υπάρχει αδυναμία εκτέλεσης αυτού.

Υπάρχουν βέβαια και εξαιρέσεις στον γενικό αυτό κανόνα. Έτσι στον προϋπολογισμό η εγγεγραμμένη πίστωση για την εκτέλεση έργου, το οποίο για κάποιο λόγο δεν μπορεί να εκτελεστεί π.χ έναρξη του έργου λίγο πριν την λήξη του οικονομικού έτους, επιτρέπεται μέσω αναμόρφωσης του προϋπολογισμού να διατεθεί για την εκτέλεση άλλου έργου.

3.2 ΕΠΙΒΟΛΗ –ΒΕΒΑΙΩΣΗ –ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ¹

▪ Επιβολή

Η καθιέρωση των τελών υπέρ της Τ.Α. γίνεται είτε απευθείας από τον νόμο (χωρίς απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ.) είτε δίνοντας τη δυνατότητα στους ΟΤΑ να επιβάλλουν τέλη μετά από απόφαση των Συμβουλίων τους. Τα ανταποδοτικά τέλη και ο συντελεστής τους επιβάλλονται με κανονιστική απόφαση του Δ.Σ. ή Κ. Σ.

¹ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α., « Διαδικασίες Εφαρμογής του Λογιστικού των ΟΤΑ », Σεπτέμβριος 2001.

▪ Βεβαίωση

Μετά την επιβολή ακολουθεί η βεβαίωση του τέλους. Κατά το αρθ. 3 του Β.Δ. 17/5- 15/6/1959 « Βεβαίωση εσόδου νοείται η κατά τους κείμενους νόμους από τις αρμόδιες αρχές ή υπηρεσίες και όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων εκκαθάριση κάποιας απαίτησης των Δήμων και ο προσδιορισμός του ποσού αυτής, του προσώπου του οφειλέτη, του είδους του εσόδου και της αιτίας για την οποία οφείλεται».

Ο ανωτέρω ορισμός αντιστοιχεί στη μορφή βεβαίωσης που περιλαμβάνει την σύνταξη βεβαιωτικών καταλόγων. Ο βεβαιωτικός κατάλογος αποτελεί τον « τίτλο είσπραξης » με βάση τον οποίο εισπράττονται κατά κανόνα τα έσοδα των Δήμων και των Κοινοτήτων.

Μετά την σύνταξη των καταλόγων αυτών ακολουθεί η « ταμειακή βεβαίωση » δηλαδή η εμφάνιση των βεβαιωμένων εσόδων στα τηρούμενα από την αρμόδια ταμειακή υπηρεσία βιβλία και στοιχεία. Η βεβαίωση υλοποιείται με την σύνταξη του βεβαιωτικού καταλόγου και συνίσταται στην εκκαθάριση του εισπρακτέου ποσού με βάση τον τίτλο βεβαίωσης¹ που έχει στη διάθεσή της η βεβαιωτική αρχή.

Εξαίρεση της είσπραξης βάση βεβαιωτικού καταλόγου επιτρέπεται στην περίπτωση της «οίκοθεν βεβαίωσης» η οποία αναφέρεται :

- α) σε έσοδα που εισπράττονται ταυτόχρονα με την επιβολή της δήλωσης του υπόχρεου πριν περιέλθουν στο ταμείο οι σχετικοί τίτλοι βεβαίωσης
- β) σε έσοδα που η βεβαίωση και η είσπραξη τους συμπίπτουν.

Βεβαίωση με σύνταξη βεβαιωτικών καταλόγων

Αρμόδιο όργανο για την κατάρτιση βεβαιωτικών καταλόγων, εφόσον ο νόμος δεν προβλέπει διαφορετική ρύθμιση είναι :

- α) για τις Κοινότητες ο πρόεδρος και ο γραμματέας
- β) για τους Δήμους με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων ο δήμαρχος και ένας ή δύο υπάλληλοι, που ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ.
- γ) για τους λοιπούς Δήμους η οικονομική υπηρεσία.

¹ Τίτλος βεβαίωσης είναι κάθε έγγραφο που αποδεικνύει ή απλά βεβαιώνει την οφειλή προς τον Δήμο ή την Κοινότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ
Σύνταξη Βεβαιωτικών Καταλόγων	Συγκέντρωση τίτλων βεβαίωσης	Υπηρεσίες Δημοτικών προσόδων
	Σύνταξη καταλόγων	Υπηρεσίες Δημοτικών προσόδων
	Γνωστοποίηση αποσπάσματος στον φορολογούμενο με απόδειξη	Υπηρεσίες Δημοτικών προσόδων
	Υπογραφή βεβαιωτικών καταλόγων	Δήμαρχος και προϊστάμενος της αρμόδιας για την βεβαίωση υπηρεσίας
	Αποστολή καταλόγου στον ταμία	Δήμαρχος
Ταμειακή Βεβαίωση	Έλεγχος καταλόγου	Ταμίας
	Έκδοση αποδεικτικού παραλαβής	Ταμίας
	Καταχώριση στο βιβλίο εισπρακτέων εσόδων	Ταμίας
	Παραλαβή αντιγράφων στην υπηρεσία βεβαίωσης και το λογιστήριο	Ταμίας
	Ατομικές ειδοποιήσεις και « γενική πρόσκληση »	Ταμίας
	Παράδοση αντιγράφου καταλόγου στους εισπράκτορες	Ταμίας

▪ ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ

Είναι το στάδιο της εξόφλησης των απαιτήσεων από οφειλέτες προς τον Δήμο. Για την είσπραξη των εσόδων εφαρμόζονται οι διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων όπως ισχύουν κάθε φορά (αρθ. 229 Π.Δ. 410/95) Η είσπραξη των εσόδων γίνεται από την ταμειακή υπηρεσία του δήμου ή από την Δ.Ο.Υ. που υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα. Όργανα είσπραξης των εσόδων των δήμων που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία είναι αποκλειστικά ο δημοτικός ταμίας και οι υπάλληλοι στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα εισπράκτορα.(αρθ. 48 παρ.1 Β.Δ. 17/5-15/6/1959). Για τους ΟΤΑ που την ταμειακή τους υπηρεσία ασκούν οι Δ.Ο.Υ. ισχύουν οι διατάξεις των αρθ. 152-157 του Π.Δ. 16/1989.

Διαδικασία

- 1. Καθημερινή είσπραξη με θεωρημένο διπλότυπο.** Η είσπραξη των εσόδων από τον δημοτικό ταμία, τους εισπράκτορες και γενικά από τους εντεταλμένους για την είσπραξη κάθε φύσης δημοτικών εσόδων ενεργείται αποκλειστικά με την έκδοση των προβλεπόμενων από τα αρθ. 54 και 55 του Β.Δ. 17/5 – 15/6/1959 διπλότυπων και γραμματίων είσπραξης, τα οποία θεωρούνται από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου ή από τον προϊστάμενο που ορίζει ο Ο.Ε.Υ.
- 2. Παράδοση εισπράξεων στον ταμία αυθημερόν (μαζί με τα διπλότυπα γραμμάτια).**
- 3. Έκδοση γραμματίου παραλαβής στο λογαριασμό «Τακτοποιητέες Εισπράξεις».** Κατά την παράδοση των εισπράξεων από τους εισπράκτορες εκδίδεται και παραδίδεται σε αυτούς γραμμάτιο παραλαβής « τακτοποιητέες εισπράξεις ».
- 4. Έλεγχος λογαριασμών εισπράκτορα.** Ο ταμίας ελέγχει τα παραδοθέντα από τους εισπράκτορες.
- 5. Πίστωση καταλόγου ή έκδοση αποδεικτικού εισπράξεων για τα Οίκοθεν.** Μετά τον έλεγχο ο ταμίας πιστώνει τους πληρώσαντες οφειλέτες στους βεβαιωτικούς καταλόγους.
- 6. Έκδοση γραμματίου είσπραξης και σύνταξη πράξης στο γραμμάτιο παραλαβής.** Εισάγει τις εισπράξεις στο ταμείο με την έκδοση γραμματίων είσπραξης.

3.3 ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

❖ Διεξαγωγή– Είσπραξη Εσόδων

Με τον όρο ταμειακή υπηρεσία νοείται όλη η χρηματική διαχείριση ενός ΟΤΑ που ξεκινά την είσπραξη των εσόδων και καταλήγει στη σύνταξη του απολογισμού. Η υπηρεσία αυτή διεξάγεται από το Τ.Π.Δ. μέσω Δ.Ο.Υ.

Οι δήμοι μπορούν να έχουν ιδιαίτερη ο καθένας ταμειακή υπηρεσία¹. Η υπηρεσία αυτή πρέπει να προβλέπεται στον Ο.Ε.Υ. του δήμου.

Ο τρόπος διεξαγωγής της ταμειακής υπηρεσίας ορίζεται από τις διατάξεις του από 17/5 –15/6 /1959 Β.Δ. « Περὶ οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων ».

Για την αντιμετώπιση των δαπανών της ταμειακής υπηρεσίας ενεργείται κράτηση επί των εισπραττόμενων δημοτικών και κοινοτικών εσόδων. Για την είσπραξη των εσόδων των ΟΤΑ χρησιμοποιούνται ειδικά εισπρακτικά όργανα αυτών, οι δημοτικοί και κοινοτικοί εισπράκτορες. Τα ταμειακά αυτά όργανα ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

❖ Χρηματικά εντάλματα

Χρηματικό ένταλμα είναι η εντολή του, από τον νόμο, καθορισμένου οργάνου, για την πληρωμή εξόδων του δήμου ή της κοινότητας. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται για τους δήμους από τον δήμαρχο, ενώ για τις κοινότητες από τον πρόεδρο της κοινότητας. Αυτά συντάσσονται μετά την εκκαθάριση δαπάνης².

❖ Έλεγχος της ταμειακής διαχείρισης

Ο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ. & Α. και η Διεύθυνση Τ.Α. μπορούν να ζητούν κάθε πληροφορία από εκείνους που διεξάγουν την ταμειακή υπηρεσία των ΟΤΑ και να διατάζουν έλεγχο της διαχείρισης, αν κρίνουν ότι συντρέχει λόγος για την πραγματοποίησή του. Τον έλεγχο διενεργούν οι επιθεωρητές που ανήκουν στην αρμοδιότητα του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ. & Α.

¹ Σύμφωνα με το αρθ. 9 του Ν.2503/97 στους δήμους με πληθυσμό 10.000 κατοίκων συνιστανται υποχρεωτικά ειδική ταμειακή υπηρεσία.

² Εκκαθάριση δαπάνης είναι η πράξη με την οποία αναγνωρίζεται η οφειλή του δήμου ή της κοινότητας ως νόμιμα αναληφθείσα και υφιστάμενη και προσδιορίζεται το ποσό αυτής.

❖ Εντάλματα προπληρωμής

Τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται για την αντιμετώπιση δαπανών γενικά εφόσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα του δικαιούχου είναι αδύνατη ή απρόσφορη ή δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του δικαιούχου. Στην απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. καθορίζονται οι λόγοι που επιβάλλουν την έκδοση του, το ποσό του εντάλματος την προθεσμία απόδοσης λογαριασμού, τον υπόλογο δημοτικό ή κοινοτικό υπάλληλο.

Η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του τριμήνου και πρέπει να λήγει ένα τουλάχιστο μήνα πριν τη λήξη του οικονομικού έτους.

❖ Πάγια Προκαταβολή

Πάγια προκαταβολή είναι το ιδιότυπο ένταλμα προπληρωμής δηλαδή το πρόχειρο ταμείο του Δήμου που τίθεται στην διάθεση ενός δημοτικού ή κοινοτικού υπαλλήλου για εξόφληση μικρών και επειγουσών οφειλών του Δήμου. Με απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής ή του Κ.Σ. μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του Κ.Α. του προϋπολογισμού.

Με την πάγια προκαταβολή καταβάλλονται δαπάνες που αφορούν πιστώσεις που είναι γραμμένες σε διάφορους Κ.Α. του προϋπολογισμού. Το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής έχει τακτική προθεσμία απόδοσης λογαριασμού, ενώ η πάγια προκαταβολή δεν έχει.

❖ Απολογισμοί

Ο απολογισμός σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2362/95 είναι η πράξη στην οποία εμφανίζονται τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων των ΟΤΑ.

Ο απολογισμός διαφέρει του προϋπολογισμού κατά το ότι ο προϋπολογισμός αφορά το μέλλον και περιέχει προβλέψεις οι οποίες επειδή αποτελούν πρόβλεψη εσόδων και εξόδων, δεν είναι απόλυτα ακριβείς. Αντίθετα, ο απολογισμός αναφερόμενος στο παρελθόν περιέχει τα πραγματοποιηθέντα έσοδα και έξοδα και κατά συνέπεια είναι απόλυτα ακριβής. Από αυτό φαίνεται η ιδιαίτερη σημασία του απολογισμού για τον δήμο ή την κοινότητα.

❖ Απολογισμοί δήμων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 223 του Δ.Κ.Κ. και τα αρθ. 40 έως 44 Β.Δ. του 1959, μετά την λήξη της διαχείρισης κάθε οικονομικού έτους ο δημοτικός ταμίας συντάσσει και υποβάλλει μέσω του δημάρχου στη δημαρχιακή επιτροπή τον απολογισμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε, μέχρι το τέλος Απριλίου. Στη συνέχεια υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο και ανακοινώνεται στον Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης.

❖ Απολογισμοί κοινοτήτων

Ο απολογισμός των κοινοτήτων όπως προβλέπεται από το αρθ.224 του ΔΚΚ συντάσσεται από τον προϊστάμενο της οικείας Δ.Ο.Υ. που διεξάγει την ταμειακή υπηρεσία τους και αποστέλλεται μαζί με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά στην κοινότητα μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους για το οικονομικό έτος που έληξε.

Το Κ.Σ. αποφασίζει επί του απολογισμού μέσα σ' ένα δίμηνο από την ημέρα που τον παρέλαβε και στη συνέχεια τον στέλνει στην υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου που λειτουργεί στη περιφέρεια.

Κατά τα λοιπά όσα ισχύουν για τους απολογισμούς των δήμων, ισχύουν και για τους απολογισμούς των κοινοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν έγινε αναφορά στην ιστορία της Τ.Α., στα έσοδα αυτής καθώς και στην οικονομική διοίκηση των ΟΤΑ. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλύσουμε την έννοια του τέλους σε σχέση με τους φόρους, θα προβούμε σε αναφορά των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων των τελών, στα προβλήματα επιβολής τους καθώς και στον καθορισμό του ύψους τους.

Σύμφωνα με την νομική επιστήμη, το δημοτικό ή κοινοτικό τέλος είναι μια μορφή τιμολόγησης των υπηρεσιών που παρέχουν οι ΟΤΑ προς τους κατοίκους. Έτσι τα τέλη αποτελούν το αντίτιμο σε χρήμα της ωφέλειας που έχει ένα άτομο από την άμεση παροχή προς αυτό υπηρεσιών ή την άμεση χρήση δημοτικών ή κοινοτικών πραγμάτων.

Ανάλογη προς την έννοια του τέλους είναι και η έννοια του δικαιώματος με την διαφορά ότι το τελευταίο μπορεί να εισπράττεται ανεξαρτήτως αν προηγήθηκε χρήση του κτήματος, του έργου ή της υπηρεσίας.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω δημοτικό ή κοινοτικό φόρο μπορούμε να ονομάσουμε την χρηματική εισφορά προς τον δήμο ή την κοινότητα που καταβάλλεται αναγκαστικά και χωρίς ειδικό αντάλλαγμα, με σκοπό την κάλυψη των δημοτικών ή κοινοτικών βαρών, ανάλογα με την φοροδοτική τους ικανότητα¹.

¹ Θεοδώρου Δ.Ιωάννη, Τα Έσοδα των δήμων και Κοινοτήτων, Θεσσαλονίκη 1999

4.2 ΤΑ ΤΕΛΗ ΩΣ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Τ.Δ.Α.¹

Η παροχή των Τ.Δ.Α. γίνεται από την Τ.Α. και όχι από την Κ.Δ. και αυτό γιατί η Τ.Α. παρουσιάζει πολλά και σημαντικά πλεονεκτήματα . Ορισμένα από αυτά είναι :

- Η Τ.Α. έχει άμεση γνώση των προβλημάτων που απασχολούν την περιοχή και είναι η μόνη αρμόδια να τα ιεραρχήσει.
- Με την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων δίνεται η ευκαιρία στους πολίτες να συμμετάσχουν σε θέματα που τους αφορούν.
- Η παροχή πολλών αγαθών και υπηρεσιών από την Τ.Α. γίνεται φθηνότερα και πολύ πιο αποτελεσματικά.
- Η Τ.Α. πειραματίζεται πιο εύκολα σε νέες ιδέες ενώ το κόστος από την πιθανότητα μιας αποτυχίας είναι μικρότερο.
- Με την αποκέντρωση επιτυγχάνεται μείωση της γραφειοκρατίας και αύξηση της παραγωγικότητας της Δημόσιας Διοίκησης.

Είναι αυτονόητο ότι για να μπορέσει η Τ.Α. να αναλάβει με επιτυχία την παροχή των Τ.Δ.Α. και υπηρεσιών θα πρέπει να έχει και τους απαραίτητους πόρους.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν η Τ.Α. θα χρηματοδοτήσει τα αγαθά και τις υπηρεσίες από Ίδιους Πόρους της ή από επιχορηγήσεις που της παρέχονται από την Κ.Δ. Βασικότερες κατηγορίες ιδίων εσόδων της Τ.Α. αποτελούν οι φόροι και τα τέλη τα οποία επιβάλλονται και εισπράττονται από την ίδια.

Ένα ακόμη ερώτημα που προκύπτει και στο οποίο καλούμαστε να απαντήσουμε είναι εάν θα επιλέξουμε την φορολογία ή την επιβολή τελών για την χρηματοδότηση των παραπάνω αγαθών. Η διαδικασία της επιλογής παρουσιάζει κάποια προβλήματα και αυτό γιατί ο διαχωρισμός των δύο αυτών εννοιών είναι δύσκολος.

¹ Τοπικά δημόσια αγαθά είναι αγαθά τοπικής εμβέλειας και προσφέρονται κατά κανόνα από την Τ.Α.

Πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι τα δημοτικά τέλη αποτελούν μια μορφή φόρου ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι τα τέλη στην ουσία είναι πληρωμή για παρεχόμενες υπηρεσίες . Παρακάτω δίνονται κάποια κριτήρια με βάση τα οποία γίνεται ο διαχωρισμός .

Πρόκειται για **φόρο** και όχι για **ανταποδοτικό τέλος** όταν :

I) Το κόστος παροχής της υπηρεσίας είναι σημαντικά μικρότερο από την πληρωμή .

II) Όταν αυτοί που πληρώνουν δεν είναι κατά κανόνα οι ίδιοι με αυτούς που απολαμβάνουν .

III) Όταν σε ανταπόδοση κάποιου ποσού δεν παρέχεται συγκεκριμένη υπηρεσία .

IV) Όταν το όφελος από την παροχή κάποιας υπηρεσίας το έχουν μόνο αυτοί που πληρώνουν το τέλος αλλά το όφελος που έχει ο καθένας δεν είναι αντίστοιχο της πληρωμής του.

Όταν μια πληρωμή έχει τα παραπάνω χαρακτηριστικά τότε δεν αποτελεί ανταποδοτικό τέλος αλλά φόρο και συγκεκριμένα ανταποδοτικό φόρο.

Για την αποφυγή της σύγχυσης που υπάρχει στην επιβολή φόρων ή τελών διατυπώθηκαν κάποιοι κανόνες βάση των οποίων, η επιβολή τέλους για την κάλυψη ολόκληρου ή μεγάλου μέρους του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών θα πρέπει να γίνεται όταν :

- ◆ Η δωρεάν παροχή συνεπάγεται σημαντική σπατάλη υπηρεσιών
- ◆ Το όφελος από την παροχή κάποιας υπηρεσίας το έχουν κυρίως οι μεμονωμένοι καταναλωτές και όχι το κοινωνικό σύνολο
- ◆ Η είσπραξη τέλους από την παροχή κάποιας υπηρεσίας μπορεί να γίνει εύκολα

Αντίθετα οι υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν και το κόστος τους να καλύπτεται από τα φορολογικά έσοδα όταν :

- ◆ Οι υπηρεσίες είναι τέτοιας μορφής ώστε η δωρεάν παροχή τους να συνεπάγεται μικρή μόνο σπατάλη
- ◆ Το όφελος από την παροχή κάποιας υπηρεσίας διαχέεται σε όλη την κοινωνία έτσι ώστε η επιβολή τέλους να προκαλεί ανεπιθύμητη μείωση της κατανάλωσης
- ◆ Το κόστος που συνεπάγεται η είσπραξη τέλους είναι υψηλό

Για να επιβληθεί φόρος πρέπει να υπάρχει Τυπικός Νόμος που να προσδιορίζει το υποκείμενο και το αντικείμενο.

4.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΛΩΝ¹

Στο σημείο αυτό παραθέτουμε τα επιχειρήματα αυτών που υποστηρίζουν την επιβολή των τελών ως το μέσο για την χρηματοδότηση των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρει η Τ.Α.

1) Τα τέλη αποτελούν έναν μηχανισμό κατανομής των πόρων μέσω της προσφοράς και ζήτησης. Τα τέλη παρέχουν τον μηχανισμό μέσω του οποίου οι καταναλωτές αποκαλύπτουν τις προτιμήσεις τους για τις διάφορες υπηρεσίες που παρέχουν οι ΟΤΑ. Έτσι δίνουν στα Δ.Σ. τις απαραίτητες πληροφορίες για το που πρέπει να κατευθύνουν τους συντελεστές παραγωγής ώστε να προσαρμοσθεί η παραγωγή στις προτιμήσεις της κατανάλωσης. Με τον τρόπο αυτό αποκλείονται από την κατανάλωση όσοι δεν είναι πρόθυμοι να πληρώσουν και γίνεται καλύτερη κατανομή σε αυτούς που είναι πρόθυμοι να θυσιαστούν. Με τον τρόπο αυτό τα τέλη βοηθούν έτσι ώστε να αποφευχθεί μια ενδεχόμενη υπερπροσφορά ή υποπροσφορά των δημοσίων αγαθών.

2) Ένα άλλο επιχείρημα αυτών που υποστηρίζουν την ύπαρξη τελών είναι ότι αυτά εξασφαλίζουν κοινωνική δικαιοσύνη αφού πληρώνουν μόνο όσοι καταναλώνουν.

3) Με την επιβολή τέλους μπορεί να χρηματοδοτηθεί μια πολύ καλή υπηρεσία από αυτούς που είναι πρόθυμοι να την πληρώσουν.

Όταν η υπηρεσία παρέχεται δωρεάν θα υπάρχουν προβλήματα που αφορούν την επαρκή χρηματοδότηση με συνέπεια να μειωθεί η προσφορά της υπηρεσίας αυτής ή να επηρεασθεί η ποιότητά της.

4) Το τέλος αποκαλύπτει το κόστος των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών και έτσι μπορούν να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων και οργανισμών.

5) Η είσπραξη των τελών μπορεί να γίνει με μεγαλύτερη ευκολία και αυτό γιατί οι φορολογούμενοι είναι περισσότερο πρόθυμοι να πληρώνουν για πράγματα που οι ίδιοι έχουν επιλέξει.

¹ Ν.Τάτσος, « Δημοσιονομική Αποκέντρωση », Αθήνα, Ιούνιος 2001

4.4 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΛΩΝ

Στα παραπάνω πλεονεκτήματα υπάρχει και αντίλογος.

1) Βασική διαφωνία μεταξύ αυτών που υποστηρίζουν την ύπαρξη τελών και αυτών που είναι αντίθετοι στην επιβολή τους αποτελεί ο τρόπος κατανομής του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι υποστηρικτές των τελών ισχυρίζονται ότι το κόστος των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών θα πρέπει να επωμίζονται αυτοί που κάνουν χρήση των αγαθών και υπηρεσιών που η Τ.Α. προσφέρει. Με βάση την αντίληψη αυτή τα τέλη δεν εξασφαλίζουν κοινωνική δικαιοσύνη αφού καταναλώνουν μόνο αυτοί που πληρώνουν. Έτσι αποκλείονται από την κατανάλωση όσοι δεν έχουν την ανάλογη οικονομική δυνατότητα. Με την επιβολή φόρων, αντίθετα, πληρώνουν όλοι ανάλογα με το εισόδημα που διαθέτουν ενώ το κράτος με τα έσοδα από τους φόρους επιδοτεί διάφορα έργα όπως αθλητικά κέντρα, βιβλιοθήκες κ.τ.λ. τα οποία μπορούν να κάνουν χρήση όλοι.

2) Τα τέλη όχι μόνο δεν διευκολύνουν την αναδιανομή του εισοδήματος αλλά είναι αντίστροφα προοδευτικά και αυτό γιατί η τιμή του τέλους είναι ίδια ανεξάρτητα από το εισόδημα. Έτσι επιβαρύνονται περισσότερο οι χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις αφού τα τέλη κατέχουν μεγάλο ποσοστό στο εισόδημά τους και αντίστροφα.

3) Τα τέλη δεν συμβάλλουν στην επέκταση των εξωτερικών οικονομιών. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προσφέρει η Τ.Α. ασκούν εξωτερικές επιδράσεις. Με την επιβολή τους αυξάνεται το όφελος όσων πληρώνουν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά μειώνεται το κοινωνικό όφελος.

Έτσι για παράδειγμα εάν επιβληθεί τέλος για την χρήση δημοτικών γυμναστηρίων ή βιβλιοθηκών είναι πιθανό να μειωθεί η χρήση τους και αυτό μπορεί να έχει ως συνέπεια την αύξηση της βίας, της εγκληματικότητας κ.τ.λ.

Η αύξηση των ανωτέρω αποτελεί κόστος για την κοινωνία και άρα σε αυτές τις περιπτώσεις η χρηματοδότηση των Τ.Δ.Α θα πρέπει να γίνεται με φόρους.

4) Η επιβολή των τελών θεωρείται κατάλληλη στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες ο φορολογούμενος έχει την δυνατότητα να αποφασίσει ο ίδιος για τα αγαθά αλλά και τις ποσότητες που θέλει να καταναλώσει. Υπάρχουν όμως αγαθά και υπηρεσίες που η κατανάλωση τους είναι υποχρεωτική (π.χ. στοιχειώδης εκπαίδευση) συνεπώς θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν γιατί διαφορετικά κανείς δεν θα ήταν πρόθυμος να τις χρησιμοποιήσει. Στις περιπτώσεις αυτές η φορολογία είναι ο καταλληλότερος τρόπος πληρωμής αφού το κράτος αποκτά έτσι την δυνατότητα να τις επιδοτεί.

5) Ένα άλλο μειονέκτημα από την επιβολή των τελών είναι ότι αυτή δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα ή εφικτή. Δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις το κόστος διαχείρισης αυτών αυξάνεται από την επιβολή και παρακολούθηση τους ανά υπηρεσία. Επίσης δεν είναι εφικτή γιατί με βάση την αρχή του αποκλεισμού από την κατανάλωση και την αδιαιρετότητα στην κατανάλωση των δημοσίων αγαθών είναι αδύνατη η επιβολή τους.

6) Επιπρόσθετα μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι τα τέλη δεν ακολουθούν τον πληθωρισμό. Έτσι δεν αναπροσαρμόζεται εύκολα η τιμή τους, σε περιόδους πληθωρισμού αφού μια ενδεχόμενη αύξηση της τιμής τους θα προκαλέσει την αρνητική αντίδραση των καταναλωτών.

7) Ένα ακόμη μειονέκτημα των τελών είναι ότι μπορεί να επηρεάζουν την κατανομή των κρατικών επιχορηγήσεων. Στην περίπτωση που οι ΟΤΑ αυξάνουν τα έσοδά τους συνεπάγεται μείωση των εσόδων τους από την κρατική επιχορήγηση. Η πιθανότητα αυτής της συνέπειας έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της συμμετοχής των τελών στα έσοδα των ΟΤΑ.

8) Τέλος μειονέκτημα από την επιβολή των τελών αποτελεί και η ύπαρξη δημοσιονομικής αυταπάτης που δημιουργείται στον φορολογούμενο. Δημοσιονομική αυταπάτη έχουμε στις περιπτώσεις εκείνες όπου επιβάλλονται τέλη στους πολίτες για υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται με αφορμή κάποιο ασήμαντο ή ευχάριστο γεγονός (π.χ. άδεια γάμου, άδεια άσκησης επαγγέλματος).

4.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΕΛΩΝ

Η διαδικασία για την επιβολή των τελών παρουσιάζει κάποια προβλήματα τα οποία τις περισσότερες φορές δύσκολα αντιμετωπίζονται.

Καταρχήν η επιβολή των τελών γίνεται με το σκεπτικό ότι το κόστος των παρεχόμενων, από την Τ.Α., αγαθών θα πρέπει να καλύπτεται από αυτούς που τα απολαμβάνουν. Βασική λοιπόν προϋπόθεση για την επιβολή των τελών είναι ο εντοπισμός αυτών που ωφελούνται από τα αγαθά που προσφέρει η Τ.Α. Τις περισσότερες φορές αυτό είναι εύκολο όταν πρόκειται για τους άμεσους χρήστες αυτών των αγαθών. Η δυσκολία παρουσιάζεται στις περιπτώσεις όπου θα πρέπει να εντοπιστούν οι έμμεσοι χρήστες.

Ένα άλλο πρόβλημα εξίσου σημαντικό αναφορικά με την επιβολή των τελών είναι ο προσδιορισμός του πραγματικού κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ο υπολογισμός του κόστους αυτού δεν είναι εύκολος και αυτό λόγω της κατανομής των διάφορων (γενικών ή μη) δαπανών στις συγκεκριμένες υπηρεσίες που παρέχουν οι ΟΤΑ. Για παράδειγμα στο κόστος λειτουργίας μιας δημοτικής βιβλιοθήκης ή ενός πνευματικού κέντρου θα πρέπει να συμπεριληφθεί και το κόστος για την συλλογή των απορριμμάτων γύρω από τους χώρους αυτούς, μέρος του κόστους συντήρησης και καθαρισμού δρόμων που οδηγούν σε αυτά καθώς και των βοηθητικών χώρων κ.τ.λ.

Τέλος πρόβλημα στον υπολογισμό του πραγματικού κόστους των υπηρεσιών είναι εάν θα συμπεριληφθεί σε αυτό το κόστος του κεφαλαίου. Συνήθως το κόστος παροχής περιλαμβάνει μόνο το τρέχον κόστος παραμερίζοντας το κόστος κεφαλαίου το οποίο θα πρέπει να περιληφθεί. Και αυτό γιατί εάν δεν είχαν γίνει οι δαπάνες για εγκαταστάσεις για αγορά μηχανημάτων κ.τ.λ. τα χρήματα αυτά θα δίνονταν σε άλλα έργα ή θα έμεναν στους φορολογούμενους. Όμως ο προσδιορισμός του κόστους κεφαλαίου δεν είναι εύκολος γιατί σε αυτό θα πρέπει να υπολογιστούν και να συμπεριληφθούν και οι αποσβέσεις.

4.6 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ

Μετά την επίλυση των προβλημάτων για τον υπολογισμό του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών θα πρέπει να καθορισθεί το ύψος του τέλους που πρέπει να καταβάλλουν οι πολίτες για κάθε υπηρεσία που τους παρέχεται. Υπάρχουν τρεις περιπτώσεις καθορισμού του ύψους των τελών και κάθε μια έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

1^η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το σκεπτικό για την επιβολή των τελών είναι ότι αυτοί που απολαμβάνουν τις υπηρεσίες που παρέχονται από την Τ.Α. θα πρέπει να καλύπτουν και το κόστος αυτών δηλαδή **ΤΕΛΟΣ = ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ (ΕΣΟΔΑ = ΕΞΟΔΑ)**. Ο καθορισμός του τέλους ίσο με το μέσο κόστος επιβάλλεται σε **ιδιωτικά αγαθά** τα οποία δεν παρουσιάζουν μεγάλες εξωτερικές οικονομίες.

2^η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Μια άλλη περίπτωση είναι τα έσοδα από τα τέλη των παρεχόμενων υπηρεσιών να είναι μεγαλύτερα από το κόστος παροχής τους δηλαδή **ΤΕΛΟΣ > ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ (ΕΣΟΔΑ > ΕΞΟΔΑ)**. Και στην περίπτωση αυτή ο καθορισμός τέλους μεγαλύτερου του μέσου κόστους επιβάλλεται σε **ιδιωτικά αγαθά** με σκοπό την δημιουργία πλεονάσματος ή κέρδους το οποίο χρηματοδοτεί άλλες δραστηριότητες των ΟΤΑ.

3^η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Μια τελευταία περίπτωση είναι τα έσοδα από τα τέλη να είναι μικρότερα από το κόστος παροχής τους δηλαδή **ΤΕΛΟΣ < ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ (ΕΣΟΔΑ < ΕΞΟΔΑ)**. Αυτό γίνεται συνήθως για λόγους οικονομικούς, κοινωνικούς ή πολιτικούς.

Συνήθως ο καθορισμός χαμηλότερου τέλους επιβάλλεται σε αγαθά που έχουν χαρακτηριστικά τόσο δημοσίων όσο και ιδιωτικών και παρουσιάζουν εξωτερικές οικονομίες. Έτσι στις περιπτώσεις αυτές είναι αναγκαία η επιδότηση τους λόγω του γενικότερου οφέλους που έχει η κοινωνία.

Στα **δημόσια αγαθά** επιβάλλεται τέλος χαμηλότερου του κόστους. Κανονικά τα αγαθά αυτά θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν. Η επιβολή όμως ενός ελάχιστου τέλους θα οδηγήσει σε ορθολογικότερα επίπεδα κατανάλωσης.

Τέλος **αγαθά και υπηρεσίες** που θεωρούνται **ιδιωτικά** μπορούν να παρέχονται σε τιμή χαμηλότερη του κόστους, εάν αποδειχθεί ότι καλύπτουν βασικές ανάγκες τις οποίες δεν μπορούν να ικανοποιήσουν όλες οι εισοδηματικές τάξεις π.χ. παροχή φθηνής κατοικίας σε αστέγους. Οι λόγοι που υπαγορεύουν την επιβολή τέλους χαμηλότερου του κόστους είναι σημαντικοί. Υπάρχουν όμως και κάποια μειονεκτήματα με κυριότερο ότι ωφελούνται όλοι οι καταναλωτές ανεξάρτητα εάν έχουν ανάγκη επιδότησης ή όχι.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα Δ.Σ. με αποφάσεις τους μπορούν να επιβάλλουν διαφορετικά τέλη σε ειδικές κατηγορίες δημοτών. Τέτοιες είναι, οι πολύτεκνοι, οι ανάπηροι, οι τσιγγάνοι, τα Ιδρύματα Κοινωνικής Φροντίδας (Άσυλα ανιάτων), τα Νοσοκομεία και τα Γηροκομεία. Αυτό το εφαρμόζουν κυρίως για κοινωνικούς λόγους και προκειμένου να διευκολύνουν τις παραπάνω κατηγορίες δημοτών να πληρώσουν αυτή τη δαπάνη.

Επίσης οφείλουμε να αναφέρουμε ότι πολλοί δήμοι απαλλάσσουν από την επιβολή τελών τα Σχολεία, τους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς και τα ΚΑΠΗ των οποίων οι αρμοδιότητες και ο έλεγχος μεταβιβάστηκαν με Υπουργική Απόφαση στους Δήμους.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Μετά την θεωρητική ανάλυση των τελών που έγινε στο προηγούμενο κεφάλαιο, στο σημείο αυτό θα προχωρήσουμε σε επιμέρους ανάλυση των τελών.

Αρχικά γίνεται ανάλυση και σχολιασμός των τελών σύμφωνα με την νομοθεσία και στη συνέχεια πινακοποίηση ανα τέλος.

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία, στα Τακτικά Έσοδα και στον Κ.Α. 03 έχουμε Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα. Στον παρακάτω πίνακα ταξινομούνται τα τέλη ανά Κ.Α.

Κ.Α.	ΤΕΛΗ
031	Τέλος Καθαριότητας
032	Τέλος Ύδρευσης
033	Τέλος Άρδευσης
034	Τέλος Φωτισμού
035	Τέλος Αποχέτευσης
036.1	Τέλος Χρήσεως Πεζοδρομίων, Οδών και Πλατειών
036.2	Τέλος Έκδοσης Αδειών Οικοδομών
036.3	Τέλος Διαφήμισης
036.4	Τέλος Εισιτηρίων Λεωφορείων, Αυτοκινήτων
036.5	Τέλος Στάθμευσης Οχημάτων
036.6	Τέλος Διαμονής Παρεπιδημούντων
036.7	Τέλος Χρήσεως Αποβαθρών Επιβατών
036.8	Τέλος Χρήσεως Αποβαθρών Εμπορευμάτων
036.9	Τέλη Σταθμικά και Μετρικά
037	Ειδικό Τέλος Στάθμευσης

Βάσει της νομοθεσίας όλα τα τέλη χαρακτηρίζονται ως ανταποδοτικά. Στην πράξη όμως δεν ισχύει πάντα αυτό. Υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις και ιδιαίτερες περιπτώσεις :

Α) Ορισμένα από τα παραπάνω τέλη είναι στην ουσία ανταποδοτικοί φόροι όπως για παράδειγμα το τέλος έκδοσης αδειών οικοδομών και το τέλος παρεπιδημούντων.

Β) Επίσης υπάρχουν αρκετά τέλη τα οποία δεν καλύπτουν το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών ή δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Έτσι είναι αδύνατο να καθορισθεί η τιμή του τέλους, δηλαδή αν το τέλος $> =$ ή $< =$ του μέσου κόστους π.χ. τέλος φωτισμού.

5.2 ΤΕΛΗ

✓ ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Με τις διατάξεις των αρθ. 21 και 22 του Β.Δ. της 24/9- 20/10/1958 « Περί των προσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων » επιβλήθηκαν υπέρ των Δήμων και των Κοινοτήτων τέλη καθαριότητας και φωτισμού, για τις παρεχόμενες από τους ΟΤΑ υπηρεσίες καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, περισυλλογής και αποκομιδής των απορριμμάτων καθώς και για την αντιμετώπιση των δαπανών ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων. Οι ρυθμίσεις των άρθρων αυτών μεταβλήθηκαν ή συμπληρώθηκαν με τους Ν. 25/1975, Ν. 429/1976, Ν. 1080/80 (αρθ. 4,5,17,20), Ν. 1828/89 (αρθ.25 παρ.12), Ν. 2130/93 (αρθ.16 παρ. 6 και 27 παρ.4), Ν. 2307/95 (αρθ.7 παρ.3,4), Ν. 2503/97 (αρθ.9 παρ.14) και Ν. 2539/97 (αρθ.25 παρ.3) .

Το τέλος καθαριότητας επιβάλλονταν αρχικά όχι μόνο στα ακίνητα αλλά και στα αυτοκίνητα δημοσίας ή ιδιωτικής χρήσης.

Ωστόσο από 1/1/1983 με το αρθ. 23 του Ν. 1326/83 τα τέλη καθαριότητας των αυτοκινήτων καταργήθηκαν.

Το τέλος φωτισμού αποτελούσε φόρο πριν αυτό ενοποιηθεί με το τέλος καθαριότητας το 1989 με τον Ν. 1828/89 αρθ.25 παρ.12. Με την διάταξη αυτή τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού ενοποιήθηκαν σε ενιαίο ανταποδοτικό τέλος.

Το τέλος αυτό επιβάλλεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. και το ύψος αυτού θα πρέπει να είναι ανάλογο του κόστους παροχής της αντίστοιχης υπηρεσίας. Ο φορολογικός συντελεστής του τέλους ρυθμίζεται με την ίδια απόφαση. Η απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της αναλογικότητας που πρέπει να υπάρχει μεταξύ εσόδων και εξόδων. Οι νέοι δήμοι που προέκυψαν από συνένωση ΟΤΑ έχουν την δυνατότητα να επιβάλλουν ανταποδοτικά τέλη διαφοροποιούμενα ανά δημοτικό διαμέρισμα. Τα έσοδα από τα τέλη αυτά διατίθενται για την χρηματοδότηση της αντίστοιχης υπηρεσίας.

Παρά τον ανταποδοτικό του χαρακτήρα, το τέλος καθαριότητας και φωτισμού καταβάλλεται υποχρεωτικά από όλους τους κατοίκους του Δήμου ή της Κοινότητας και όχι μόνο από όσους επιθυμούν να κάνουν χρήση αυτής της υπηρεσίας.

Από το 1975 έχει καθιερωθεί ως ενιαίο κριτήριο για την επιβολή του τέλους το εμβαδόν των ακινήτων, δηλαδή ο συντελεστής καθορίζεται ανά τετραγωνικό μέτρο επιφάνειας στεγασμένου χώρου ή μη (αρθ. 1 παρ.1 Ν.25/1975).

Ανάλογα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες καθαριότητας, το Δ.Σ. ή Κ.Σ. μπορεί να διακρίνει τους υπόχρεους σε επτά κατηγορίες και να καθορίσει για κάθε κατηγορία διαφορετικό συντελεστή. Η κλιμάκωση των συντελεστών μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του πενταπλάσιου. Από τις κατηγορίες αυτές, δυο αφορούν στεγασμένους χώρους που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες ή για την εγκατάσταση φιλανθρωπικών ή νοσηλευτικών ιδρυμάτων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και οι άλλες πέντε αφορούν στεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως (καταστήματα, βιομηχανίες κλπ).

Το τέλος καθαριότητας και φωτισμού επιβάλλεται σε ακίνητα που βρίσκονται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας. Στις οδούς που αποτελούν οριοθετική γραμμή μεταξύ περισσότερων ΟΤΑ, η καθαριότητα των ακινήτων που βρίσκονται και στις δυο πλευρές των οδών, ανατίθεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας σ'έναν από τους όμορους ΟΤΑ.

Υπόχρεος για την καταβολή των τελών αυτών είναι εκείνος που βαρύνεται με την εξόφληση των λογαριασμών της ΔΕΗ.

Εάν ο φερόμενος από την ΔΕΗ ως καταναλωτής είναι πρόσωπο διαφορετικό εκείνου που χρησιμοποιεί το ακίνητο το τέλος βαρύνει τον τελευταίο.

Σύμφωνα με την παρ. 9 του αρθ. 1 του Ν.25/1975 η βεβαίωση του τέλους συντελείται με την εγγραφή του υπόχρεου στον οικείο κατάλογο της ΔΕΗ. Το τέλος συνεισπράττεται με τους λογαριασμούς κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος από την ΔΕΗ. Τα εισπραττόμενα από την ΔΕΗ ποσά αποδίδονται στον δικαιούχο δήμο ή κοινότητα. Για την αντιμετώπιση των δαπανών είσπραξης του τέλους, η ΔΕΗ παρακρατεί από τις εισπράξεις ποσοστό 2%. Στις περιπτώσεις των μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων, της διακοπής της ηλεκτροδότησης και διαγραφής του καταναλωτή από τους καταλόγους καταναλωτών της ΔΕΗ, ο δήμος μπορεί να συντάξει βεβαιωτικούς καταλόγους.

Δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία και υπηρεσία ύδρευσης ή επιχείρηση ύδρευσης μπορούν να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπραξης των τελών από την ΔΕΗ με αιτιολογημένη απόφαση του Δ.Σ. (αρθ. 3 Ν. 429/1976).

Είναι προφανές ότι αποτελεί το πλέον δυναμικό έσοδο και τούτο οφείλεται κυρίως στον τρόπο βεβαίωσης και είσπραξης, ο οποίος αφήνει λίγα περιθώρια απωλειών.

✓ ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με την διάταξη του αρθ. 24 παρ.1 του ΔΚΚ οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν την αρμοδιότητα κατασκευής, συντήρησης και λειτουργίας συστημάτων ύδρευσης.

Οι όροι για την χρήση και την λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης καθορίζονται με κανονιστικές αποφάσεις του Δ.Σ. ή Κ.Σ., οι οποίες εκδίδονται κατά τις διατάξεις του αρθ.37 του Π.Δ. 410/95 όπως αυτές τροποποιήθηκαν από τις διατάξεις του αρθ. 15 παρ. 5 του Ν.2539/97.

Ο καθορισμός του τέλους γίνεται από το Δ.Σ. ή Κ.Σ. Το τέλος ύδρευσης (δικαίωμα σύνδεσης ή επανασύνδεσης με το δίκτυο, πάγιο τέλος ανεξαρτήτως κατανάλωσης, αξία καταναλωθέντος ύδατος κ.τ.λ.) επιβάλλεται υποχρεωτικά, εκτός αν δεν προβλέπεται δαπάνη για την εξυπηρέτηση της ύδρευσης σε προσωπικό ή έργα (αρθ. 19 παρ. 2 Β.Δ. 24/9 –20/10/58). *Ο καθορισμός του ύψους του τέλους γίνεται με βάση το ύψος των πραγματοποιούμενων δαπανών.*

Για τους δήμους και τις κοινότητες του Λεκανοπεδίου Αθήνας, των οποίων οι διοικητικές περιφέρειες περιλαμβάνονται στην περιοχή αρμοδιότητας της Ε.ΥΔ.ΑΠ. η αρμοδιότητα παροχής υπηρεσιών ύδρευσης και είσπραξης του αντίστοιχου τέλους έχει περιέλθει οριστικά στην Ε.ΥΔ.ΑΠ. με τον Ν. 1068/80 (ΦΕΚ 190 Α').

Με τον Ν. 1069/80 (ΦΕΚ 191 Α') παρασχέθηκε η δυνατότητα στους δήμους και στις κοινότητες να συνιστούν δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις για την άσκηση των δραστηριοτήτων ύδρευσης και αποχέτευσης. Η ρύθμιση αυτή οδηγεί έμμεσα στην άποψη ότι οι δήμοι και οι κοινότητες δεν έχουν τη δυνατότητα να παραχωρήσουν σε τρίτο την αρμοδιότητα ύδρευσης, παρά μόνο σε δημοτική επιχείρηση.

Το τέλος ύδρευσης επιβάλλεται με την προϋπόθεση ότι προσφέρεται στους δημότες η αντίστοιχη υπηρεσία.

✓ ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ

Η παροχή υπηρεσιών άρδευσης αποτελεί αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων (αρθ. 25 παρ. 1 ΔΚΚ). Η ανταποδοτική λειτουργία και της υπηρεσίας αυτής έχει όλα τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν τα τέλη ύδρευσης.

✓ ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

Ο ΔΚΚ στο αρθ. 24 παρ.1 ορίζει ότι η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία συστημάτων υπονόμων και αποχέτευσης αποτελούν αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων. Όπως με την ύδρευση έτσι και με την αποχέτευση ισχύουν οι διατάξεις των Ν.1068/80 και Ν.1069/80 και έχουν εφαρμογή οι προϋποθέσεις που αναφέραμε για την ύδρευση και άρδευση. Ο καθορισμός των τελών αποχέτευσης δεν διαφέρει ουσιαστικά από τα αντίστοιχα που ισχύουν στα παραπάνω.

Για τα παραπάνω τέλη θα πρέπει να σημειωθεί ότι :

- Τα έσοδα τους σε ορισμένες περιπτώσεις δεν καλύπτουν το κόστος της αντίστοιχης υπηρεσίας. Η επιπλέον δαπάνη καλύπτεται από τους ΚΑΠ. Αυτό γίνεται εν γνώσει των Δ.Σ. και σε πολλές περιπτώσεις και της Περιφέρειας και γίνεται συνήθως για κοινωνικούς και πολιτικούς λόγους.
- Υπάρχει μικρή απόκλιση μεταξύ βεβαιωμένων και εισπραττόμενων τελών για το λόγο πιθανής διακοπής του ρεύματος ή της ύδρευσης.

5.3 ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ

✓ ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ, ΟΔΩΝ, ΠΛΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.

Το τέλος χρήσης πεζοδρομίων, οδών, πλατειών και κοινόχρηστων χώρων επιβάλλεται σε βάρος αυτών που χρησιμοποιούν συνεχώς ή περιοδικά τους κοινόχρηστους χώρους. Το τέλος αυτό ρυθμίζεται από το αρθ. 13 του Β.Δ. της 24/9-20/10/58 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και με άλλα νομοθετήματα (αρθ.3 Ν.1080/80, Ν. 1416/84, Ν.1828/89, αρθ.6 Ν.1900/90.)

Η κυριότητα των κοινόχρηστων πραγμάτων¹ ανήκει καταρχήν στον δήμο ή στην κοινότητα. Ειδικοί νόμοι όμως απονέμουν την κυριότητα ορισμένων κοινόχρηστων πραγμάτων στο δημόσιο (π.χ. παραλίες, αρχαιότητες κ.τ.λ.) Για την επιβολή του τέλους δεν αρκεί να προβλέπεται ο χώρος ως κοινόχρηστος από το σχέδιο πόλης, αλλά απαιτείται επιπλέον να έχει τεθεί πράγματι στην κοινή χρήση και να ανήκει κατά κυριότητα στο δήμο ή στην κοινότητα. Στις περιοχές που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλης αλλά εντός διοικητικών ορίων του δήμου ή της κοινότητας, το τέλος μπορεί να επιβληθεί εάν πρόκειται για χώρους που ανήκουν στο δήμο ή στην κοινότητα και έχουν τεθεί στην κοινή χρήση.

Τα τμήματα των κοινόχρηστων χώρων, των οποίων επιτρέπεται η παραχώρηση της χρήσης, καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. Η άδεια για την χρήση των χώρων αυτών χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου προς τον δήμο ή την κοινότητα, εφόσον προηγηθεί θετική γνωμάτευση της Αστυνομίας. Στην αντίθετη περίπτωση ο δήμος ή η κοινότητα δεν χορηγεί την άδεια .

Εκτός του δήμου ή της κοινότητας, καμία άλλη αρχή ή νομικό πρόσωπο ή ίδρυμα δεν έχει αρμοδιότητα να εκδίδει άδειες χρήσης κοινόχρηστων χώρων, που ανήκουν στον δήμο ή στην κοινότητα οι οποίοι παραχωρούν τους χώρους αυτούς είτε με δημοπρασία είτε με κανονιστική απόφαση.

¹ Κοινόχρηστα πράγματα είναι αυτά τα οποία σύμφωνα με τον νόμο ή την βούληση του ιδιοκτήτη τους προορίζονται για κοινή χρήση.

Ανάλογα με το είδος της χρήσης, το ύψος του τέλους καθορίζεται με απόφαση Δ.Σ. ή Κ.Σ. ως εξής :

- Ετησίως κατά τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.), ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται ο χρησιμοποιούμενος χώρος.
- Μηνιαίως κατά ζώνες και κατά τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.) σε περιπτώσεις κατάληψης πεζοδρομίου ή οδού από αυτούς που εκτελούν τεχνικοοικοδομικές εργασίες.
- Στην περίπτωση χρήσης του υπεδάφους των κοινόχρηστων χώρων (π.χ. για εγκατάσταση δεξαμενής υγρών καυσίμων), το τέλος υπολογίζεται με βάση τον όγκο του καταλαμβανόμενου χώρου σε κυβικά μέτρα (κ.μ.).
- Σε κάθε άλλη περίπτωση χρήσης κοινόχρηστου χώρου, που δεν εμπίπτει σε μια από τις ανωτέρω κατηγορίες, το τέλος καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ.

Η είσπραξη του τέλους αυτού γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου ΟΤΑ.

✓ ΤΕΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

Ο δήμος ή η κοινότητα επιβάλλει τέλος σε κάθε άδεια ανέγερσης, συμπλήρωσης, προσθήκης, επέκτασης ή διαρρύθμισης οικοδομών (αρθ. 23 παρ.1 Β.Δ. 24/9-20/10/58).

Το τέλος υπολογίζεται επί της αξίας των οικοδομικών εργασιών για τις οποίες εκδίδεται η άδεια και ανέρχεται σε ποσοστό 0,5 % επί του τμήματος του προϋπολογισμού που υπερβαίνει το ποσό των 100.000 δρχ. Το τέλος πληρώνεται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. και το εισπραττόμενο ποσό αποδίδεται από την Δ.Ο.Υ. στον δήμο ή στην κοινότητα .

Τα έσοδα από το τέλος διατίθενται αποκλειστικά για έργα και απαλλοτριώσεις για την εφαρμογή εγκεκριμένου σχεδίου πόλης. Απαλλάσσεται του τέλους αυτού ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) για την ανέγερση, συμπλήρωση, προσθήκη, επέκταση ή διαρρύθμιση οικοδομών που διαθέτει στους δικαιούχους ασφαλισμένους του (αρθ.2 Ν.226/75).

✓ ΤΕΛΗ ΣΤΑΘΜΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΚΑ

Σύμφωνα με το αρθ. 14 του Β.Δ. 14/9/58 στους δήμους και στις κοινότητες έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα της αποκλειστικής χρήσης μέτρων και σταθμών σε κοινόχρηστους χώρους που βρίσκονται στην περιφέρεια τους για την στάθμιση, μέτρηση εμπορευμάτων, προϊόντων ή άλλων αντικειμένων.

Τα απαραίτητα στάδια για την επιβολή του τέλους είναι :

- Ο δήμος ή η κοινότητα να διαθέτει οργανωμένη υπηρεσία με πλάστιγγες κλπ. σε διαμορφωμένο κατάλληλα κοινόχρηστο χώρο.
- Το Δ.Σ. ή Κ.Σ. με απόφασή του να ορίζει το αντίτιμο που υποχρεούται να καταβάλλει ο χρήστης της υπηρεσίας ζύγισης ή μέτρησης.
- Η καλή λειτουργία του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού να υπόκειται στον έλεγχο του Υπουργείου Εμπορίου.
- Η βεβαίωση και είσπραξη του αντίτιμου να γίνεται κατά το χρόνο ζύγισης ή μέτρησης.

Η είσπραξη του τέλους γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας στην οποία βρίσκονται τα μέτρα και τα σταθμά.

✓ ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Το τέλος διαφήμισης που εισπράττουν οι δήμοι και οι κοινότητες καθώς και όλα τα συναφή με την διαφήμιση θέματα, ρυθμίζονται από τις διατάξεις των αρθ. 15 - 18 του Β.Δ. 24/9 -20/10/1958 και 1 - 9 του Ν.1491/84. Οι παραπάνω νόμοι τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με μεταγενέστερους νόμους (Ν. 1900/90, αρθ.18 Ν.2130/93).

Η άδεια χορηγείται αποκλειστικά από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, για χώρους όπου είναι επιτρεπτή από τον νόμο η διενέργεια διαφήμισης, με την προϋπόθεση ότι έχει καταβληθεί εκ των προτέρων το ανάλογο τέλος.

Το τέλος διαφήμισης επιβάλλεται απευθείας από τον νόμο και συνεπώς η βεβαίωση και η είσπραξη του είναι υποχρεωτική για τον δήμο ή την κοινότητα. Στη διακριτική ευχέρεια του Δ.Σ. ή Κ.Σ. ανήκει ο ειδικότερος προσδιορισμός του συντελεστή του τέλους μεταξύ του ανώτατου και του κατώτατου ορίου που προβλέπει ο νόμος για κάθε κατηγορία διαφήμισης.

Κατηγορία Α

Για διαφημίσεις που επικολλούνται :

α) σε μόνιμα ή σταθερά ή προσωρινά πλαίσια τα οποία βρίσκονται σε πλατείες, οδούς, πεζοδρόμια και γενικά κοινόχρηστους χώρους.

β) στις περιφράξεις ακάλυπτων χώρων και ανεγειρόμενων ή εγκατελειμένων οικοδομών με συναίνεση του ιδιοκτήτη .

γ) σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών καθώς και σε γήπεδα .

δ) μέσα σε καταστήματα, κινηματογράφους και θέατρα

ε) σε περίπτερα, σε αφετηρίες και στάσεις λεωφορείων

Το τέλος της κατηγορίας Α κυμαίνεται από 50 έως 125 δρχ. εβδομαδιαίως το τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.).

Κατηγορία Β

➤ Για διαφημίσεις φωτεινές σε στέγες το τέλος κυμαίνεται από 5000- 25000 δρχ. ετησίως το τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.)

➤ Για φωτεινές σε οποιουσδήποτε άλλους χώρους από 2000- 10000 δρχ ετησίως το τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.)

➤ Για μη φωτεινές σε στέγες ή άλλους χώρους από 700-7000 δρχ ετησίως το τετραγωνικό μέτρο (τ.μ.)

Κατηγορία Γ

Για διαφημίσεις που γίνονται μέσα στα οχήματα σιδηρόδρομων και κάθε τύπου οχήματα δημόσιας χρήσης το τέλος κυμαίνεται από 140-700 δρχ. μηνιαίως.

Κατηγορία Δ

Για διαφημίσεις που γίνονται με ημερολόγια, δώρα, έντυπα κάθε είδους, καθώς και διαφημίσεις που γίνονται από αέρος, το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της δαπάνης της διαφήμισης .

Δικαιούχος του τέλους διαφημίσεων είναι ο δήμος ή η κοινότητα στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαφήμιση. Υπόχρεοι για την καταβολή του τέλους αυτού είναι ο διαφημιστής, ο διαφημιζόμενος καθώς και ο κύριος, ο νομέας και ο επικαρπωτής του χώρου στον οποίο γίνεται η διαφήμιση.

Απαγορεύεται η προβολή διαφημίσεων σε μνημεία, αγάλματα και γενικά αρχαιολογικούς χώρους, σε επιφάνειες οδών, πεζοδρομίων καθώς και σε πινακίδες οδών και σηματοδότησης κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων . Οι παραβάτες τιμωρούνται με φυλάκιση ή πρόστιμο .

✓ ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Το τέλος αυτό σύμφωνα με το αρθ. 20 του Β.Δ. 24/9/1958 επιβάλλεται στην τιμή των εισιτηρίων λεωφορείων και αυτοκινήτων. Ωστόσο το τέλος αυτό αναπληρώθηκε με το έσοδο που καθορίστηκε από τις διατάξεις του αρθ.3 του Ν.33/1975. Ο Νόμος αυτός ίσχυε μέχρι και το 1988 οπότε και καταργήθηκε με το αρθ. 28 παρ.6 του Ν.1828/89. Η κατάργηση του εσόδου αυτού έχει συνδεθεί με το έσοδο από τα τέλη κυκλοφορίας που εισπράττουν σήμερα οι δήμοι και οι κοινότητες.

✓ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ – ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ (ΠΑΡΚΟΜΕΤΡΑ)

Η ελεγχόμενη στάθμευση¹ για την οποία επιβάλλεται ειδικό τέλος ανάλογο προς τον χρόνο στάθμευσης, καθιερώθηκε στην χώρα μας με τον αναγκαστικό νόμο 170/67 «Περί τρόπου βεβαιώσεως παραβιάσεων και επιβολής ποινών σχετικών με την στάθμευσιν οχημάτων ... »(ΦΕΚ 189/Α). Ο νόμος αναπροσαρμόστηκε με το αρθ. 59 του Ν. 1416/84 ο οποίος αντικαταστήθηκε από το αρθ. 4 του Ν. 1900/90 και αρθ. 45 του Ν.2218/94 με τους οποίους προσδιορίζονται και εισπράττονται τα τέλη στάθμευσης ενώ η εφαρμογή του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης ρυθμίζεται από τις διατάξεις των αρθ. 24, 37 και 295 του Π.Δ. 410/95 (ΔΚΚ)

Προϋπόθεση όμως για την εφαρμογή συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης είναι η έκδοση κανονιστικής απόφασης του Δ.Σ ή Κ.Σ .Με την απόφαση αυτή προσδιορίζονται με ακρίβεια οι χώροι και ο αριθμός των θέσεων στάθμευσης και καθορίζονται τα πρόστιμα και οι λοιποί όροι λειτουργίας των χώρων αυτών όπως για παράδειγμα η χρονική διάρκεια της στάθμευσης, οι κατηγορίες των οχημάτων που επιτρέπονται να σταθμεύουν κ.λ.π.

Ωστόσο υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί οι οποίοι οριοθετούν το ύψος του τέλους στάθμευσης. Αυτοί είναι :

α) Το τέλος στάθμευσης έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και διατίθεται αποκλειστικά για την βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών του δήμου ή της κοινότητας .

β) Το τέλος στάθμευσης πρέπει να καθορίζεται σε τέτοιο ύψος, ώστε να μπορεί να καταβληθεί από οποιονδήποτε .

Υπόχρεοι για την καταβολή του τέλους στον οικείο ΟΤΑ είναι όσοι σταθμεύουν τα οχήματά τους σε χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης.

¹ Ελεγχόμενη στάθμευση είναι η στάθμευση σε κοινόχρηστους χώρους στους οποίους είναι εγκατεστημένοι μετρητές ή εφαρμόζεται άλλο σύστημα μέτρησης του χρόνου στάθμευσης.

✓ **ΤΕΛΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.**

Σύμφωνα με το αρθ.1 του Ν.339/76 τα τέλη διαμονής παρεπιδημούντων και επί των ακαθάριστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων κ.τ.λ. αποτελούν για πολλούς δήμους και κοινότητες των αστικών και τουριστικών περιοχών της χώρας σημαντική πηγή εσόδων.

Τα τέλη αυτά είναι στην πραγματικότητα έμμεσοι δημοτικοί ή κοινοτικοί φόροι αφού καταβάλλονται στον οικείο ΟΤΑ χωρίς να υπάρχει από την μεριά του ειδική αντιπαροχή (ανταπόδοση) προς τους φορολογουμένους. Τα τέλη αυτά επιβάλλονται υποχρεωτικά από τον νόμο για τους δήμους που αναφέρονται στο αρθ. 2 του Ν.339/76 και για τις περιοχές που ορίζονται ως τουριστικοί τόποι (Π.Δ. 896/76). Το τέλος αυτό μπορεί να επιβάλλεται και από τους λοιπούς δήμους με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. (αρθ. 6 παρ. 2 του Ν. 1080/80).

ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ

Το τέλος αυτό προβλέπεται με τον Ν. 339/76 όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με μεταγενέστερους νόμους (Ν.658/77, αρθ. 6 Ν.1080/80, αρθ. 53 Ν. 1416/84, αρθ. 27 Ν. 2130/93). Με βάση τον τελευταίο νόμο από την 1/1/1993 το ύψος του τέλους ορίστηκε σε ποσοστό 2%.

Στο τέλος διαμονής παρεπιδημούντων υπόκεινται : τα ξενοδοχεία κλασσικού τύπου, BUNGALOWS, τα ξενοδοχεία με την μορφή επιπλωμένων διαμερισμάτων, οι χώροι οργανωμένης κατασκήνωσης, οι ξενώνες, οι τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις ή κατοικίες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα επιπλωμένα διαμερίσματα.

Το τέλος υπολογίζεται επί του καταβαλλόμενου μισθώματος κλίνης δωματίου, δωματίου ή θέσεως σε camping. Ως βάση για τον υπολογισμό του τέλους λαμβάνονται υπόψη οι τιμές που ορίζει ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.).

Το τέλος βαρύνει τον πελάτη (μισθωτή) από τον οποίο το εισπράττει υποχρεωτικά ο εκμισθωτής και το αποδίδει με δική του ευθύνη στον δικαιούχο δήμο ή κοινότητα. Αυτό κατατίθεται στο οικείο δημόσιο ταμείο μέσα στην προθεσμία απόδοσης του Φ.Π.Α.

ΤΕΛΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.

Με τον Ν. 339/76 επιβλήθηκε τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων κ.τ.λ. Ο νόμος αυτός συμπληρώθηκε (Ν. 658/77, Ν.1080/80 αρθ.7, Ν.1416/84 αρθ.54, Ν.1828/89 αρθ.26 παρ. 6, Ν.2065/92 αρθ. 72 παρ. 3,4,5, Ν. 2130/93 αρθ. 27 παρ. 10, Ν. 2539/97 αρθ.20).

Από την 1/1/1998 σύμφωνα με τον τελευταίο νόμο, σε όλους τους δήμους και τις κοινότητες στην περιφέρεια των οποίων εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, επιβάλλεται υποχρεωτικά από τον νόμο το τέλος αυτό. Στους δήμους και τις κοινότητες στην περιοχή των οποίων δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του Δ.Σ ή Κ.Σ.

Υπόχρεοι για την καταβολή του τέλους είναι : τα κέντρα διασκέδασης και τα μπαρ (ποσοστό 5%), τα ζυθοπωλεία και τα κάθε είδους, μορφής και ονομασίας καταστήματα στα οποία προσφέρονται φαγητά, ποτά, καφές, αναψυκτικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και γλυκίσματα (ποσοστό 2%).

Το τέλος επιβάλλεται στα ακαθάριστα έσοδα των υπόχρεων επιχειρήσεων και καταστημάτων. Το τέλος βαρύνει τον πελάτη και εισπράττεται από την επιχείρηση η οποία στην συνέχεια το αποδίδει στον δήμο ή στην κοινότητα .

✓ ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Η επιβολή του τέλους αυτού προϋποθέτει την ύπαρξη λιμανιού καθώς και την εκτέλεση κάποιου έργου στο χώρο του λιμανιού από τον δήμο ή την κοινότητα. Η επέμβαση των δήμων και κοινοτήτων στο χώρο των λιμανιών ενισχύθηκε ιδιαίτερα ύστερα από την θεσμοθέτηση της κατάργησης των Λιμενικών Ταμείων και μεταφορά αρμοδιοτήτων στους δήμους και τις κοινότητες. Οι σχετικές διατάξεις περιελήφθησαν αρχικά στο αρθ.9 του Ν. 1416/84 και ενσωματώθηκαν στην συνέχεια στον ισχύοντα ΔΚΚ.

✓ ΤΕΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Με το αρθ. 19 του Ν.1249/82 (ΦΕΚ 43/Α) είχε επιβληθεί φόρος ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π.) στην ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα. Τα συνολικά έσοδα που εισέπραττε κάθε χρόνο το Δημόσιο από τον φόρο αυτό, τα απέδιδε μέσα στο πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους στους δήμους και στις κοινότητες (αρθ. 30 παρ.2 Ν.1249/82).

Οι διατάξεις των αρθ. 19 - 36 του Ν. 1249/82 καταργήθηκαν και ο φόρος ακίνητης περιουσίας έπαυσε να επιβάλλεται από το έτος 1993. Σε αντικατάσταση του καταργηθέντος φόρου επιβλήθηκε με τον Ν. 2130/93 (ΦΕΚ 62/Α), υπέρ των δήμων ή των κοινοτήτων το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ). Αυτό διατηρεί τα βασικά χαρακτηριστικά του καταργηθέντος φόρου με την διαφορά ότι αποτελεί τοπικό φόρο που επιβάλλεται σε όλα σχεδόν τα ακίνητα, ανεξάρτητα από την αξία τους.

Το ΤΑΠ επιβάλλεται υποχρεωτικά από τον Νόμο και δεν αφήνεται στην διακριτική ευχέρεια του Δ.Σ. ή Κ.Σ. Ωστόσο ο συντελεστής του ΤΑΠ καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ.ή Κ.Σ. από 0,025% -0,035% και είναι ενιαίος για όλη τη διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας (αρθ.24 παρ. 2 Ν. 2130/93).

Ποσοστό 15% των εσόδων που εισπράττουν οι δήμοι και οι κοινότητες από το ΤΑΠ, παρακρατείται υποχρεωτικά από τον φορέα είσπραξης και κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται στο Τ.Π.Δ. Τα έσοδα του λογαριασμού αυτού κατανέμονται στους ΟΤΑ κατά την διαδικασία κατανομής των Κ.Α.Π. με κριτήρια που καθορίζει ο ΥΠ. ΕΣ.Δ.Δ. & Α. ύστερα από πρόταση της ΚΕΔΚΕ.

Στο **ΤΑΠ** υπόκεινται :

Α) Τα ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εντός των ορίων οικισμών υφισταμένων προ του έτους 1923 ή εντός ορίων οικισμών με πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους.

Β) Τα κάθε είδους κτίσματα που βρίσκονται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών υφισταμένων προ του έτους 1923 ή εκτός ορίων οικισμών με πληθυσμό κάτω από 2000 κατοίκους.

Το τέλος βαρύνει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, την κατοικία ή την έδρα του, που είναι κατά τη 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους κύριος του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας ή νομής τον επικαρπωτή ή νομέα. Εάν υπάρχει συνιδιοκτησία, το ποσό του τέλους υπολογίζεται κατά το λόγο της μερίδας κάθε συνιδιοκτήτη (αρθ.24 Ν.2130/93).

Για τα ακίνητα που ηλεκτροδοτούνται, το ΤΑΠ συνεισπράττεται από την ΔΕΗ σε δόσεις ίσες με τον αριθμό των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος. Τα ποσά του ΤΑΠ που εισπράττει η ΔΕΗ αποδίδονται στους δήμους ή στις κοινότητες. Ωστόσο η ΔΕΗ παρακρατεί για την αντιμετώπιση των δαπανών είσπραξης, ποσοστό 2% από τις εισπράξεις. Δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία μπορούν να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική συνείσπραξη του ΤΑΠ από την ΔΕΗ με απόφαση του Δ.Σ. (αρθ.11 παρ.30 Ν.2503/97).

Για τα ακίνητα που δεν έχουν μετρητή της ΔΕΗ, η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους γίνεται με βεβαιωτικούς καταλόγους οι οποίοι συντάσσονται με βάση τις δηλώσεις που έχουν υποβάλλει στον δήμο οι ιδιοκτήτες ή επικαρπωτές και οι νομείς ακινήτων.

Τα έσοδα από το ΤΑΠ διατίθενται υποχρεωτικά κατά ποσοστό 50% τουλάχιστον για την εκτέλεση έργων, για την καταβολή αποζημιώσεων απαλλοτριούμενων ακινήτων και για την αγορά ακινήτων.

✓ ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Το τέλος επιβλήθηκε αρχικά με το αρθ. 1 του Ν. 339/76. Σύμφωνα με το αρθ. 7 του Ν. 1080/80 το τέλος ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. Ο συντελεστής του ορίζεται από 10% έως 15 % επί του αντιτίμου κάθε λούσεως και βαρύνει τον λουόμενο πελάτη.

✓ ΤΕΛΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ

Το τέλος αυτό επιβλήθηκε αρχικά με την παρ. 15 του αρθ.26 του Ν.1828/89 και αφορούσε συγκεκριμένη περιοχή. Το τέλος αυτό γενικεύτηκε με την παρ. 8 του αρθ. 27 του Ν. 2130/93 και ορίζεται σε 2% επί της αξίας των ακατέργαστων λατομικών προϊόντων που διατίθενται προς πώληση. Υπόχρεοι είναι οι εκμεταλλευτές δημοσίων και ιδιωτικών λατομείων καθώς και λατομείων ΝΠΔΔ βιομηχανικών ορυκτών, πλην των λατομείων που ανήκουν στους ΟΤΑ. Τα ποσά που προέρχονται από το τέλος αυτό διατίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος και την εκτέλεση κοινωφελών έργων.

✓ ΤΕΛΗ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ

Σύμφωνα με την παρ.1 του αρθ. 16 του Ν. 2130/93 με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων καθώς και των αναπτυξιακών συνδέσμων επιβάλλονται τέλη για παρεχόμενες υπηρεσίες σε βάρος των κατοίκων των ΟΤΑ που είναι μέλη των συνδέσμων. Ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις περί βεβαίωσης και είσπραξης τελών από δήμους και κοινότητες.

✓ ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΤΕΛΗ

Σύμφωνα με την παρ. 14 του αρθ. 25 του Ν. 1828/89 όπως αυτή συμπληρώθηκε με την παρ.16 του αρθ.11 του Ν.2503/97 με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. μπορούν να επιβάλλονται τέλη ή εισφορές για υπηρεσίες ή τοπικά έργα της περιφέρειας τους, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Το ύψος του, οι υπόχρεοι, η βεβαίωση, η είσπραξη και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με την ίδια απόφαση.

✓ ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Οι εκμεταλλευτές λατομείων αδρανών υλικών τα οποία ανήκουν στο δημόσιο, σε ΝΠΔΔ ή σε ιδιώτες υποχρεούνται να καταβάλλουν ετησίως ειδικό τέλος υπέρ των ΟΤΑ, μέσα στα διοικητικά όρια των οποίων λειτουργεί το λατομείο. Δεν υποχρεούνται στην καταβολή του τέλους οι εκμεταλλευτές δημοτικών και κοινοτικών λατομείων (αρθ. 15 Ν.2115/93).

Το τέλος υπολογίζεται σε ποσοστό 5% στην τιμή πώλησης των λατομικών προϊόντων επί αυτοκινήτου στο χώρο του λατομείου. Ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που πωλούνται γίνεται με βάση τα τιμολόγια ή τα δελτία αποστολής (αρθ.15 Ν. 2115/93).

Το ειδικό τέλος βεβαιώνεται και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την βεβαίωση και την είσπραξη των δημοτικών και κοινοτικών εσόδων.

✓ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑ ΠΑΡΟΠΛΙΣΜΕΝΑ ΠΛΟΙΑ

Οι πλοιοκτήτες πλοίων υπό ελληνική ή ξένη σημαία τα οποία παροπλίζονται εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων και έκτος των θαλάσσιων ζωνών που υπάγονται στην δικαιοδοσία των Λιμενικών Ταμείων και στον Οργανισμό Λιμένων, καταβάλλουν τέλη παροπλισμού (αρθ. 1 παρ. 1 Ν. 995/79, ΦΕΚ 279/Α).

Το ήμισυ των ανώτερων τελών κατανέμεται κάθε έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εμπορικής Ναυτιλίας στα όμορα των περιοχών παροπλισμού Λιμενικά ταμεία και σε παράλιους δήμους και κοινότητες, για την αντιμετώπιση των δαπανών καθαριότητας και προστασίας γενικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των ακτών της περιοχής τους (αρθ. 3 Ν.995/79).

Η θέση των αγκυροβολιών των παροπλιζόμενων πλοίων καθορίζεται των μεν υπό ελληνική σημαία από τις οικείες λιμενικές αρχές, των δεν υπό ξένη σημαία από τον Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (αρθ. 4 Ν. 995/79). Η διαδικασία βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης του τέλους παροπλιζόμενων πλοίων καθορίζεται με την ΚΥΑ 42760/1899/1980 (ΦΕΚ 421/Β).

✓ ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΒΙΒΑΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Οι δήμοι και οι κοινότητες, στην περιφέρεια των οποίων λειτουργούν λιμάνια επιβάλλουν τέλος για κάθε είδους όχημα που επιβιβάζεται σε οχηματαγωγό πλοίο με προορισμό λιμάνια του εξωτερικού (αρθ. 26 παρ. 13 Ν. 1828/89). Το ύψος του τέλους για κάθε κατηγορία οχημάτων καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ.

- Για φορτηγά αυτοκίνητα κάθε κατηγορίας από 500 μέχρι 1000 δρχ.
- Για επιβατικά αυτοκίνητα δημοσίας χρήσης από 300 μέχρι 600 δρχ.
- Για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από 100 μέχρι 300 δρχ.
- Για δίκυκλα από 50 μέχρι 200 δρχ.

Το τέλος βαρύνει αυτόν που καταβάλλει τον ναύλο και αναγράφεται πάνω στο παραστατικό που εκδίδεται γι' αυτόν. Το τέλος αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ. μέχρι 10% κάθε χρόνο (αρθ.26 παρ.13 Ν.1828/89).

Το τέλος εισπράττεται από αυτόν που εκδίδει το παραστατικό και αποδίδεται από τον ίδιο στον δικαιούχο δήμο ή κοινότητα.

✓ ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΡΓΩΝ Ή ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το τέλος αυτό ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. ή Κ.Σ., σύμφωνα με το αρθ. 19 του Β.Δ. 1958. Όσοι κάνουν παράνομη χρήση των κτημάτων, έργων ή των υπηρεσιών, εκτός από την υποχρέωση που έχει ο δήμος ή η κοινότητα για την ποινική τους δίωξη, μπορεί να λάβει και άλλα μέτρα προστασίας όπως ο διπλασιασμός των τελών που αναλογούν για την χρήση που έγινε .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΕΛΩΝ

ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΣΤΙΣΜΟΥ					
Κ.Δ. 0.31 Π.4					
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΣΤΙΣΜΟΥ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
<p>Αρθ.21 & 22 του Β.Δ 24/9-20/10/58, Ν.25/75, Ν.429/76, (αρθ.4,5,17,20) Ν.1080/80, (αρθ. 25 παρ.12) Ν.1828/89, (αρθ.16 παρ.6 και αρθ.27 παρ.4) Ν.2130/93, (αρθ.7 παρ.3,4) Ν.2503/97, (αρθ.9 παρ.14) Ν.2307/95, (αρθ.25 παρ.3) Ν.2539/97.</p>	<p>Το τέλος αυτό υπολογίζεται:</p> <p>Ανά τετραγωνικό μέτρο επιφάνειας στεγασμένου χώρου ή μη.</p> <p>Ανάλογα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες έχουμε κλιμάκωση συντελεστών μέχρι και 7 κατηγορίες.</p>	<p>Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.</p>	<p>Η βεβαίωση γίνεται από την Δ.Ε.Η.</p>	<p>Όποιος κάνει χρήση του ακινήτου.</p> <p>Ο εκμισθωτής αν το ακίνητο τελεί υπο μίσθωση.</p> <p>Ο μισθωτής αν δεν είναι δυνατή η βεβαίωση σε βάρος του εκμισθωτή.</p> <p>Ο υπόχρεος στην πληρωμή του λογ/μού κατανάλωσης του ηλεκτρικού ρεύματος.</p>	<p>Το τέλος συνεισπράττεται με τους λογ/μούς κατανάλωσης του ηλεκτρικού ρεύματος της ΔΕΗ η οποία στη συνέχεια αποδίδει τα εισπραττόμενα ποσά στο δικαιούχο Δήμο ή Κοινότητα. Για την αντιμετώπιση των δαπανών εισπραξης η ΔΕΗ παρακρατεί από τις εισπράξεις ποσοστό 2%. Κατά εξαίρεση ο Δήμος μπορεί να συντάξει βεβαιωτικό κατάλογο στις περιπτώσεις των μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων.</p>

ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ					
Κ.Α. 032 033 035					
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.19 του ΒΔ 24/9-20/1958, Αρθ.17 Ν.1080/80 Ν.1068/80, Ν.1069/80, Ν. 2539/97.	Ανάλογα με τα κυβικά κατανάλωσης έχουμε διαφορετικό συντελεστή.	Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α. ή της Ε.Υ.Δ.Α.Π. για την Πρωτεύουσα, το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο όταν δεν υπάρχει Δ.Ε.Υ.Α.	Η βεβαίωση γίνεται από την Δ.Ε.Υ.Α. ή από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου.	Οι χρησιμοποιούντες το δίκτυο ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης.	Είσπραξη από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου ΟΤΑ , ΔΕΥΑ και από την Ε.Υ.Δ.ΑΠ. για την Πρωτεύουσα.

ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Κ.Α. 036.1

ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
<p>αρθ. 13 του Β.Δ. 24/9-0/10/58 , αρθ.3 Ν.1080/80 Ι.1416/84, Ι. 1828/89, αρθ. 6 Ν.1900/90 .</p>	<p>Ανάλογα με το είδος της χρήσης, το ύψος του τέλους υπολογίζεται ως εξής :</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ετησίως κατά τετραγωνικό μέτρο, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται ο χρησιμοποιούμενος χώρος. -Μηνιαίως κατά τετραγωνικό μέτρο και ζώνες για την εκτέλεση τεχνικοοικοδομικών εργασιών. -Με βάση τον όγκο του καταλαμβανόμενου χώρου σε κ.μ. στην περίπτωση χρήσης του υπεδάφους. 	<p>Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.</p>	<p>Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.</p>	<p>Όποιος κάνει χρήση των πεζοδρομίων, οδών, πλατειών, κοινόχρηστων χώρων καθώς και το υπέδαφος αυτών.</p>	<p>Η είσπραξη γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου ΟΤΑ.</p>

ΤΕΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ					
Κ.Α. 036.2					
ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.23 Β.Δ. 24/9-20/10/58, Αρθ.2 Ν.226/75.	Ποσοστό 0.5% επί της αξίας των οικοδομικών εργασιών των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει το ποσό των 100.000 δρχ.	Το συντελεστή καθορίζει ο νόμος.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Ο ενδιαφερόμενος για την έκδοση οικοδομικής άδειας.	Είσπραξη από την Δ.Ο.Υ. η οποία στη συνέχεια αποδίδει το εισπραττόμενο ποσό στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.

ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ					
Κ.Α. 036.9					
ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.15-18 του Β.Δ. 24/9/58, Αρθ.8 Ν.1144/81 , Αρθ. 1-9 Ν.1491/84, Ν.1900/90, Αρθ 18 Ν.2130/93.	Υπάρχουν 4 κατηγορίες διαφημίσεων και για καθεμία επιβάλλεται διαφορετικός συντελεστής.	Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Ο διαφημιστής, ο διαφημιζόμενος καθώς και ο κύριος, ο νομέας και ο επικαρπότης του χώρου στον οποίο γίνεται η διαφήμιση.	Η είσπραξη του τέλους γίνεται από τον Δήμο ή την Κοινότητα στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαφήμιση.

ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ**Κ.Α. 036.4****ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ**

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.20 Β.Δ. από 24/9/1958, Αρθ. 3 Ν.33/75, Αρθ.28 παρ.6 Ν.1828/1989.	Το ποσοστό ορίζει ο νόμος.	Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Οι επιβάτες των λεωφορείων και των αυτοκινήτων.	Η εισπραξη του τέλους γίνεται στην Δ.Ο.Υ. και στη συνέχεια αποδίδεται στον Δήμο ή την Κοινότητα στην περιφέρεια των οποίων εκτελούνται τα δρομολόγια των λεωφορείων και των αυτοκινήτων.

ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ-ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ (ΠΑΡΚΟΜΕΤΡΑ)					
Κ.Α.		036.5		037	
ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ-ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Α.Ν170/67, Αρθ.59 Ν.1416/84, Αρθ.4 Ν.1900/90, Αρθ.45 Ν.2218/94, Αρθ.24,37,295 του Π.Δ.410/95.	Κλιμακώνεται ανάλογα με την διάρκεια στάθμευσης και με βάση την κατηγορία οχημάτων.	Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Όποιοι σταθμεύουν τα οχήματα τους σε χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης.	Η είσπραξη γίνεται από τον οικείο ΟΤΑ.

ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ, ΤΕΛΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΘΑΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ...

Κ.Α.

036.6

ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
<p><u>Τέλος διαμονής των παρεπιδημούντων</u> Ν.339/76, Ν.658/77, αρθ.6 Ν.1080/80, αρθ.53 Ν. 1416/84, αρθ.27 παρ.10 Ν.2130/93</p> <p><u>Τέλος επι των ακαθάριστων σόδων κέντρων διασκέδασης</u> Ν.339/76-Ν.658/77, αρθ.7 Ν.1080/80, αρθ.54 Ν.1416/84, αρθ.26 παρ.6 Ν.1828/89, αρθ.72 παρ.3,4,5 Ν.2065/92, αρθ.27 παρ.10 Ν.2130/93, αρθ.20 Ν.2539/97.</p>	<p>Ποσοστό 2% επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.</p> <p>Ποσοστό 5% για τα κέντρα διασκέδασης και μπαρ. Και ποσοστό 2% για τα ζυθοπωλεία και τα κάθε είδους μορφής και ονομασίας καταστήματα που προσφέρονται φαγητά, ποτά κ.α.</p>	<p>Το ποσοστό ορίζει ο νόμος.</p>	<p>Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας..</p>	<p>Ο μισθωτής σε: Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου Bungalows, ξενοδοχεία με την μορφή επιπλωμένων διαμερισμάτων, camping, ξενώνες, τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις ή κατοικίες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια , επιπλωμένα διαμερίσματα Κέντρα διασκέδασης, τα μπαρ, τα ζυθοπωλεία και κάθε είδους μορφής και ονομασίας καταστήματα που προσφέρουν γλυκά, φαγητά...</p>	<p>Από το οικείο Δημόσιο ή Δημοτικό Ταμείο.</p> <p>Η είσπραξη γίνεται από τον Δήμο ή την Κοινότητα.</p>

ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ					
Κ.Α.		036.7	036.8		
ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.9 Ν.1416/84		Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας..	Όσοι κάνουν χρήση των αποβαθρών.	Από τον οικείο ΟΤΑ στην περιφέρεια του οποίου ανήκει το Λιμάνι.

ΤΕΛΗ ΣΤΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΚΑ**Κ.Α. 036.9****ΛΟΓΙΑ ΤΕΛΗ**

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.14 Β.Δ. του από 24/9-20/10/58.	Τα όρια του τέλους αυτού καθορίζονται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.	Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Οι προβαίνοντες σε στάθμιση ή μέτρηση εμπορευμάτων.	Η είσπραξη γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας στην οποία βρίσκονται τα μέτρα και τα σταθμά .

ΤΕΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ					
Κ.Α. 036.9					
ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ					
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΡΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	ΒΕΒΑΙΩΣΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΗ
Αρθ.19,30 Ν.1249/82, αρθ.24 παρ.2 Ν.2130/93, αρθ.11 παρ.7 Ν.2503/97.	Το ποσοστό κυμαίνεται από 0,025%-0,035%.	Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος.	Η βεβαίωση γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας.	Ο ιδιοκτήτης ή ο μισθωτής του ακινήτου.	Για τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα το Τ.Α.Π εισπράττεται από την ΔΕΗ. Για τα μη ηλεκτροδοτούμενα το Τ.Α.Π εισπράττεται από τον Δήμο ή την Κοινότητα.

על פי חוק המבחן, המבחן ייערך ב-15.06.2022 בשעה 10:00 בבוקר.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ

Μετά την θεωρητική ανάλυση των τελών των ΟΤΑ που πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, στο σημείο αυτό θα προχωρήσουμε σε εμπειρική διερεύνηση των τελών αυτών για το σύνολο της χώρας, την χρονική περίοδο 1988-1998.

Η διερεύνηση στηρίζεται σε πίνακες των οποίων τα στοιχεία αντλήσαμε από δημοσιεύσεις των δελτίων της ΕΣΥΕ «Έσοδα – Έξοδα Δήμων και Κοινοτήτων για τα οικονομικά έτη 1988 – 1998 » και συγκεκριμένα από τον Πίνακα Α1 « Έσοδα Δήμων και Κοινοτήτων κατά κατηγορίες, υποκατηγορίες, ομάδες και επιμέρους διακρίσεις αυτών . Σύνολο Χώρας ».

Οι Πίνακες αυτοί είναι

Πίνακας 1α Έσοδα ΟΤΑ ανα βασική κατηγορία εσόδων
(σε τρέχουσες τιμές)

Πίνακας 1β Έσοδα ΟΤΑ ανα βασική κατηγορία εσόδων
(σε σταθερές τιμές)

Πίνακας 2α Έσοδα των ΟΤΑ ανά τέλος
(σε τρέχουσες τιμές)

Πίνακας 2β Έσοδα των ΟΤΑ ανά τέλος
(σε σταθερές τιμές)

Πίνακας 3α Συμμετοχή τελών στα συνολικά έσοδα από τέλη

Πίνακας 3β Συμμετοχή τελών κατά Μ.Ο. στα συνολικά έσοδα από τέλη

Πίνακας 3γ Σπουδαιότερα τέλη από άποψη συμμετοχής στα συνολικά έσοδα από τέλη

Πίνακας 4α Συμμετοχή τελών στα τακτικά έσοδα

Πίνακας 4β Σπουδαιότερα τέλη από άποψη συμμετοχής στα τακτικά έσοδα

Πίνακας 5α Συμμετοχή τελών στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ

Πίνακας 5β Σπουδαιότερα τέλη από άποψη συμμετοχής στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ

Πίνακας 6 Διαχρονική μεταβολή τελών (σε σταθερές τιμές)

Πίνακας 7 Συσχετισμός φόρων – τελών στα τακτικά και συνολικά έσοδα

Πίνακας 8 Δείκτης Συνολικών Τελών ανά κάτοικο

Η προσπάθεια αυτή στοχεύει στην άντληση συμπερασμάτων σχετικά με την διερεύνηση των τελών ως πηγή εσόδων των ΟΤΑ, την συμμετοχή τους στα έσοδα καθώς και την διαχρονική εξέλιξή τους .

6.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

Πριν ξεκινήσουμε την εμπειρική διερεύνηση των τελών θα εξετάσουμε τις βασικότερες κατηγορίες εσόδων των ΟΤΑ σε τρέχουσες τιμές (Πίνακας 1α).

Ο Πίνακας 1α αποτελείται από δέκα (10) στήλες . Στην πρώτη (1) στήλη παρατίθενται τα Συνολικά Έσοδα των ΟΤΑ από Τέλη, στην δεύτερη (2) τα Τακτικά Έσοδα των ΟΤΑ που περιλαμβάνουν και τα τέλη και στην τρίτη (3) στήλη το Σύνολο των Εσόδων των ΟΤΑ που προκύπτουν από τα Τακτικά και Έκτακτα Έσοδα, Έσοδα παρελθόντων ετών και το Χρηματικό Υπόλοιπο. Τα αριθμητικά δεδομένα αφορούν το χρονικό διάστημα 1988 –1998 και εκφράζονται σε χιλιάδες δρχ.

Στις στήλες τέσσερα (4) και πέντε (5) παρουσιάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή των τελών στα Τακτικά και Συνολικά Έσοδα των ΟΤΑ αντίστοιχα.

Η τέταρτη (4) στήλη προκύπτει :

$$\% \text{ Συμμετοχή των τελών στα Τακτικά Έσοδα} = \frac{\text{Έσοδα ΟΤΑ από Τέλη}}{\text{Τακτικά Έσοδα ΟΤΑ}}$$

Στην στήλη αυτή διαπιστώνουμε ότι για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο τα έσοδα από τέλη συμμετέχουν από 36,3 % έως 43,6 % στα τακτικά έσοδα δηλαδή τα τέλη κατέχουν το 40,1 % κατά Μ.Ο. των τακτικών εσόδων .

Μελετώντας την στήλη αυτή παρατηρούμε ότι οι ακραίες τιμές παρουσιάζονται στα δυο πρώτα έτη (1988 και 1989). Αυτό ίσως εξηγείται από το γεγονός ότι το έτος 1989 ψηφίστηκε ο Ν. 1828/89 , «Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις ». Το Κεφάλαιο Δ΄ του Νόμου αυτού αναφέρεται στους Οικονομικούς πόρους της Τ.Α. και συγκεκριμένα το αρθ. 25 προσδιορίζει τα έσοδα των δήμων και κοινοτήτων και το αρθ. 26 αναφέρεται στις τροποποιήσεις της νομοθεσίας όσο αφορά τα έσοδα των δήμων και των κοινοτήτων. Από το 1990 έως και το 1998 το ποσοστό συμμετοχής των τελών στα τακτικά έσοδα παρέμεινε σχετικά σταθερό (από 38 % έως 41,1 %) με μικρές αυξομειώσεις .

Τα ίδια περίπου συμπεράσματα εξάγονται από την πέμπτη (5) στήλη.
Η πέμπτη (5) στήλη προκύπτει :

$$\% \text{ Συμμετοχή των Τελών στα Συνολικά Έσοδα} = \frac{\text{Έσοδα ΟΤΑ από Τέλη}}{\text{Σύνολο Εσόδων ΟΤΑ}}$$

Στην στήλη αυτή διαπιστώνουμε ότι για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο η συμμετοχή των τελών κυμαίνεται από 18,7 % (1989) έως 25 % (1995), κατέχουν δηλαδή το 22,68 % κατά Μ.Ο. των συνολικών εσόδων . Τα υπόλοιπα έτη η συμμετοχή τους παρέμεινε σχετικά σταθερή.

Συμπεραίνουμε ότι η συμμετοχή των τελών τόσο στα τακτικά όσο και στα συνολικά έσοδα είναι σημαντική αφού κατέχουν μεγάλο μέρος αυτών.

Στις στήλες έξι (6), επτά (7) και οκτώ (8) δίνεται ο δείκτης μεταβολής των συνολικών εσόδων από τέλη, των τακτικών και των συνολικών εσόδων των ΟΤΑ αντίστοιχα. Σαν έτος βάσης χρησιμοποιείται το έτος 1988 (1988 = 100).

Η έκτη (6) στήλη προκύπτει :

$$\text{Δείκτης Μεταβολής Τελών} = \frac{\text{Έσοδα Τελών Τρέχοντος Έτους}}{\text{Έσοδα Τελών του Έτους Βάσης (1988)}} \times 100$$

Η έβδομη (7) στήλη προκύπτει :

$$\text{Δείκτης Μεταβ. Τακτ. Εσοδ.} = \frac{\text{Τακτικά Έσοδα Τρέχοντος Έτους}}{\text{Τακτικά Έσοδα Έτους Βάσης (1988)}} \times 100$$

Η όγδοη (8) στήλη προκύπτει :

$$\text{Δείκτης Μεταβ. Συνολ. Εσοδ} = \frac{\text{Συνολικά Έσοδα Τρέχοντος Έτους}}{\text{Συνολικά Έσοδα Έτους Βάσης (1988)}} \times 100$$

Παρατηρώντας τις παραπάνω στήλες διαπιστώνουμε ότι για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο ο δείκτης τελών αυξήθηκε κατά 407,68 , ο δείκτης των τακτικών αυξήθηκε κατά 438,17 και ο δείκτης των συνολικών εσόδων αυξήθηκε κατά 363,31. Οι μεταβολές αυτές δεν είναι πραγματικές αλλά ονομαστικές.

Συγκρίνοντας τις στήλες έξι (6) και επτά (7) προκύπτει ότι τα έσοδα από τέλη αυξάνονται με μικρότερο ρυθμό από τα έσοδα από τακτικούς πόρους. Αυτό ίσως οφείλεται στο ότι τα έσοδα από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), οι οποίοι είναι μέρος των τακτικών , αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό .

Επίσης από την σύγκριση των στηλών έξι (6) και οχτώ (8) προκύπτει ότι τα έσοδα από τέλη από το έτος 1991 και εντεύθεν αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό από τα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι ίσως τα έκτακτα έσοδα αυξήθηκαν με χαμηλότερους ρυθμούς. Τα έκτακτα έσοδα δεν είναι από την φύση τους σταθερά .

Στην στήλη εννιά (9) παρουσιάζεται η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των τελών ενώ στην στήλη δέκα (10) η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Πληθωρισμού .

Η ένατη (9) στήλη προκύπτει :

$$\text{Ετήσια \% Μεταβολή Τελών} = \frac{\text{Έσοδα Τελών Τρέχ. Έτους} - \text{Έσοδα Τελών Προηγ. Έτους}}{\text{Έσοδα Τελών Προηγούμενου Έτους}} \times 100$$

Η δέκατη (10) στήλη προκύπτει από δεδομένα που έχουμε πάρει από τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. για τον Τιμάριθμο/ Πληθωρισμό .

Από την σύγκριση των παραπάνω στηλών εννιά (9) και δέκα (10) προκύπτει ότι οι μεταβολές στα έσοδα από τέλη δεν ακολουθούν τον δείκτη του πληθωρισμού. Στα περισσότερα έτη οι αποκλίσεις είναι σημαντικές ξεπερνώντας, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και το διπλάσιο ποσοστό μεταβολής του πληθωρισμού, όπως συμβαίνει χαρακτηριστικά από το έτος 1995 και μετά. Μόνο σε μια περίπτωση (1994) το ποσοστό μεταβολής των εσόδων από τέλη (9,12%) είναι μικρότερο του αντίστοιχου ποσοστού μεταβολής του πληθωρισμού (10,9%). Αν και ο ρυθμός μεταβολής των εσόδων από τέλη, στην περίοδο 1988 –1998, βαίνει φθίνων, εντούτοις ο ρυθμός αυτός δεν ακολουθεί τον αντίστοιχο ρυθμό μείωσης του πληθωρισμού, για την ίδια περίοδο.

Επισημαίνεται ότι ο ρυθμός μείωσης του πληθωρισμού κατά την αναφερόμενη περίοδο οφείλεται στην προσπάθεια της Χώρας για την συγκράτηση των τιμών καταναλωτή, αποσκοπώντας στην εκπλήρωση ενός από τα πέντε κριτήρια που είναι αναγκαία για την είσοδο στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE), δηλαδή η επίτευξη σταθερότητας των τιμών.

Από την σύγκριση των στηλών εννιά (9) και δέκα (10) προκύπτει ότι η αύξηση των εσόδων από τέλη, εντός της περιόδου 1988- 1998, οφείλεται σε πραγματική αύξηση των τελών , κατά την περίοδο αυτή , παρά σε ονομαστική αύξηση αυτών, λόγω αυξήσεως του πληθωρισμού. Συνεπώς και η πραγματική επιβάρυνση των πολιτών αυξάνεται διαχρονικά.

ΙΝΑΚΑΣ 1α ΈΣΟΔΑ ΑΝΑ ΒΑΣΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ (σε χιλ.δρχ., Τρέχουσες Τιμές)

ΕΤΟΣ	(1) Έσοδα Ο.Τ.Α από Τέλη	(2) Τακτικά Έσοδα ΟΤΑ	(3) Σύνολο Εσόδων ΟΤΑ	4=(1)/(2) % Συμμετοχή των τελών στα Τακτικά Έσοδα	5=(1)/(3) % Συμμετοχή των τελών στα Συνολικά Έσοδα	(6) Δείκτης Μεταβολής Τελών (1988=100)	(7) Δείκτης Μεταβολής Τακτικών Εσόδων	(8) Δείκτης Μεταβολής Συνολικών Εσόδων	(9) Ετήσια μεταβολή τελών	(10) Ετήσια μεταβολή πληθωρισμού
1988	49.584.183	113.608.784	221.254.622	43,64%	22,41%	100,00	100,00	100,00		
1989	55.170.800	151.844.521	294.992.083	36,33%	18,70%	111,27	133,66	133,33	11,27%	13,70%
1990	64.946.094	170.916.360	321.165.042	38,00%	20,22%	130,98	150,44	145,16	17,72%	20,40%
1991	84.718.365	211.125.782	394.006.043	40,13%	21,50%	170,86	185,84	178,08	30,44%	19,50%
1992	109.779.862	264.280.826	478.098.482	41,54%	22,96%	221,40	232,62	216,09	29,58%	15,90%
1993	134.755.518	327.287.689	573.146.022	41,17%	23,51%	271,77	288,08	259,04	22,75%	14,40%
1994	147.043.790	350.362.266	617.363.771	41,97%	23,82%	296,55	308,39	279,03	9,12%	10,90%
1995	173.391.217	421.942.782	693.317.903	41,09%	25,01%	349,69	371,40	313,36	17,92%	8,90%
1996	201.692.666	527.556.708	866.231.450	38,23%	23,28%	406,77	464,36	391,51	16,32%	8,20%
1997	227.029.340	600.698.156	964.448.973	37,79%	23,54%	457,87	528,74	435,90	12,56%	5,50%
1998	251.730.893	611.406.294	1.025.095.228	41,17%	24,56%	507,68	538,17	463,31	10,88%	4,80%
M.O.				40,10%	22,68%				17,86%	12,22%

Πηλ : Επεξεργασία στοιχείων Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., "Έσοδα -Έσοδα Δήμων & Κοινοτήτων οικονομικών ετών 1988-1998"

Στον Πίνακα 1β παρουσιάζονται τα έσοδα των ΟΤΑ ανά βασική κατηγορία εσόδων σε σταθερές τιμές. Ο πίνακας προκύπτει αποπληθωρίζοντας τα στοιχεία του Πίνακα 1α. Συγκεκριμένα μετατρέπουμε τα έσοδα από τρέχουσες τιμές του Πίνακα 1α σε σταθερές τιμές του Πίνακα 1β χρησιμοποιώντας τον δείκτη τιμών καταναλωτών.

Προβαίνουμε σε αυτή τη διαδικασία για τον λόγο ότι όταν ένα οικονομικό μέγεθος (Έσοδα των ΟΤΑ) εκφράζεται σε τρέχουσες τιμές εμπεριέχει εκτός από την ποσοτική μεταβολή των στοιχείων που το αποτελούν και την μεταβολή στο επίπεδο τιμών μεταξύ διαφορετικών χρονικών περιόδων. Ενώ όταν εκφράζονται σε σταθερές τιμές μπορούμε να δούμε την πραγματική μεταβολή των μεγεθών αυτών μεταξύ διαφορετικών περιόδων και τότε μόνο τα οικονομικά μεγέθη είναι διαχρονικά συγκρίσιμα.

Παρατηρώντας τον Πίνακα 1β και τον Πίνακα 1α διαπιστώνουμε ότι τα τέλη συμμετέχουν στα τακτικά και συνολικά έσοδα με τα ίδια ποσοστά είτε πρόκειται για τρέχουσες είτε για σταθερές τιμές.

Σε σταθερές τιμές ο δείκτης μεταβολής τελών αυξήθηκε κατά 62,2 έναντι 407,68 σε τρέχουσες τιμές. Η αύξηση των τελών κατά 62,2 επιβεβαιώνεται και από την μέση ετήσια μεταβολή των τελών που ανέρχεται σε 5 % για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Ο δείκτης μεταβολής των τακτικών εσόδων αυξήθηκε κατά 71,94 έναντι 438,17 και ο δείκτης συνολικών εσόδων αυξήθηκε κατά 48,02 έναντι 363,31 την περίοδο αυτή. Οι αυξήσεις αυτές οφείλονται σε πραγματική αύξηση των εσόδων και όχι σε ονομαστική αύξηση λόγω αύξησεως του πληθωρισμού.

Τα έσοδα των ΟΤΑ από τέλη (σε τρέχουσες τιμές) από έτος σε έτος αυξάνονται με ρυθμό μεταβολής κατά Μ.Ο. 17,86 % ενώ από την άλλη πλευρά βλέπουμε ότι τα έσοδα από τέλη σε σταθερές τιμές αυξάνονται με πραγματικό ρυθμό μεταβολής 5 % κατά μέσο όρο ετησίως.

Άρα η παραπάνω διαφορά της ετήσιας μεταβολής των τελών (12,86%) οφείλεται στην αύξηση των τιμών και όχι σε πραγματική αύξηση των τιμών των τελών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1β ΕΣΟΔΑ ΟΤΑ ΑΝΑ ΒΑΣΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ (σε χιλ. δρχ., Σταθερές Τιμές)

ΕΤΟΣ	Έσοδα Ο.Τ.Α από Τέλη	Τακτικά Έσοδα ΟΤΑ	Σύνολο Εσόδων ΟΤΑ	% Συμμετοχή των τελών στα Τακτικά Έσοδα	% Συμμετοχή των τελών στα Συνολικά Έσοδα	Δείκτης Μεταβολής Τελών (1988=100)	Δείκτης Μεταβολής Τακτικών Εσόδων	Δείκτης Μεταβολής Συνολικών Εσόδων	Ετήσια Μεταβολή Τελών	Δείκτης Τιμών Καταναλωτών
1988	49.584.183	113.608.784	221.254.622	43,64%	22,41%	100,00	100,00	100,00		100
1989	48.395.439	133.196.948	258.764.985	36,33%	18,70%	97,60	117,24	116,95	-2%	114
1990	47.405.908	124.756.467	234.427.038	38,00%	20,22%	95,61	109,81	105,95	-2%	137
1991	51.657.540	128.735.233	240.247.587	40,13%	21,50%	104,18	113,31	108,58	9%	164
1992	57.778.875	121.788.399	251.630.780	47,44%	22,96%	116,53	107,20	113,73	12%	190
1993	62.099.317	150.823.820	264.122.591	41,17%	23,51%	125,24	132,76	119,37	7%	217
1994	61.268.246	145.984.278	257.234.905	41,97%	23,82%	123,56	128,50	116,26	-1%	240
1995	66.179.854	161.046.863	264.625.154	41,09%	25,01%	133,47	141,76	119,60	8%	262
1996	71.269.493	186.415.798	306.088.852	38,23%	23,28%	143,73	164,09	138,34	8%	283
1997	75.929.545	200.902.393	322.558.185	37,79%	23,54%	153,13	176,84	145,79	7%	299
1998	80.425.205	195.337.474	327.506.463	41,17%	24,56%	162,20	171,94	148,02	6%	313
Μ.Ο.				40,63%	22,68%				5%	

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 1α.

6.3 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΕΛΗ

Στον Πίνακα 2α παρατίθενται (σε χιλ. δρχ.) τα έσοδα των ΟΤΑ από κάθε τέλος ξεχωριστά, καθώς και το σύνολο όλων των τελών, για το χρονικό διάστημα (1988 – 1998) σε τρέχουσες τιμές. Τα στοιχεία του Πίνακα 2α θα μας βοηθήσουν στην ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων όσο αφορά τη σχετική βαρύτητα επιμέρους τελών στα έσοδα από τέλη, στα τακτικά και συνολικά έσοδα των ΟΤΑ.

Στον Πίνακα 2β παρατίθενται (σε χιλ. δρχ.) τα έσοδα των ΟΤΑ από τέλη σε σταθερές τιμές (του έτους 1988) τα στοιχεία του οποίου θα μας βοηθήσουν να εξετάσουμε την διαχρονική μεταβολή των τελών.

Παρατηρούμε ότι τα δεδομένα του Πίνακα 2β είναι μικρότερα (σε απόλυτα μεγέθη) από τα αντίστοιχα δεδομένα του Πίνακα 2α, διότι στα δεδομένα του Πίνακα 2β δεν συμπεριλαμβάνεται η επίδραση από τη μεταβολή του πληθωρισμού. Επίσης, από τα στοιχεία του Πίνακα 2β παρατηρούμε ότι υπάρχει συστηματική αύξηση της πραγματικής αξίας των εσόδων των ΟΤΑ από τα τέλη καθαριότητας, τα τέλη ύδρευσης, τα τέλη άρδευσης, τα τέλη αποχέτευσης, τα τέλη χρήσεως οδών πεζοδρομίων και τα τέλη μέτρων και σταθμών. Ενώ παρατηρείται μείωση της πραγματικής αξίας των εσόδων των ΟΤΑ από τα τέλη φωτισμού και στάθμευσης οχημάτων. Τέλος παρατηρείται σταθερότητα στην εξέλιξη της πραγματικής αξίας των εσόδων των ΟΤΑ από τα τέλη αδειών οικοδομών, τα τέλη παρεπιδημούντων και τα ειδικά τέλη στάθμευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2α ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ ΑΝΑ ΤΕΛΟΣ (σε χιλ. δρχ., Τρέχουσες Τιμές)

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘ/ΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖ/ΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ
1988	21.999.539	6.390.246	705.485	8.219.975	1.026.449	1.129.225	490.669	392.146	222.088	1.410.744	5.082.205	537.367	8.520	1.785.727	683.798	49.584.183
1989	25.738.976	7.475.817	1.094.801	9.255.271	1.132.256	1.397.148	660.348	435.707	140.817	242.425	6.170.838	42.055	26.425	905.345	452.571	55.170.800
1990	35.314.446	8.128.890	923.774	6.427.648	1.062.103	1.682.404	806.395	578.833	269.461	143.563	6.771.642	31.669	13.723	2.244.419	547.124	64.946.094
1991	44.363.108	10.905.959	1.135.675	9.265.126	1.481.117	2.348.032	1.075.757	2.725.571	293.930	303.472	7.981.247	28.662	92.827	1.888.972	828.910	84.718.365
1992	59.220.716	13.003.068	1.295.746	10.414.712	1.981.554	3.252.449	1.000.354	1.699.184	410.639	316.476	12.088.475	912.621	60.085	3.258.667	865.106	109.779.862
1993	72.681.282	14.507.338	1.566.056	13.063.404	2.373.731	3.771.366	979.294	1.862.925	603.672	722.283	13.643.170	511.102	153.489	4.795.242	3.521.165	134.755.518
1994	81.066.350	15.820.397	1.902.242	13.475.756	2.344.450	4.253.981	1.087.453	2.191.683	601.862	828.179	13.006.389	85.741	35.904	9.273.081	1.070.922	147.043.790
1995	92.624.716	19.135.537	2.221.577	16.736.895	3.000.453	5.178.693	1.219.924	2.572.076	267.918	799.132	16.060.003	689.962	98.282	11.461.279	1.324.990	173.391.217
1996	111.846.425	20.429.703	2.448.779	18.660.540	3.022.616	6.088.721	1.454.625	3.395.184	113.250	798.035	14.623.079	420.994	177.538	16.436.449	1.776.728	201.692.666
1997	127.466.126	22.561.409	2.582.612	20.982.878	3.512.163	6.721.434	1.665.386	3.616.075	726.933	918.708	16.588.753	122.649	54.058	17.561.390	1.958.766	227.029.340
1998	143.192.169	23.435.446	9.666.988	21.810.977	3.818.214	7.144.367	1.546.458	3.967.934	499.152	883.428	17.116.674	236.543	118.273	16.373.827	1.920.433	251.730.893

Πηγή : ΕΠΕΞΕΛΟΥΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., "Εσοδα -Εσοδα Δήμων & Κοινοτήτων Οικονομικών Ετών 1988-1998".

ΠΙΝΑΚΑΣ 2B ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ ΑΝΑ ΤΕΛΟΣ (σε χιλ. Ευρ., Σταθερές Τιμές)

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘ/ΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖ/ΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
1988	21.499.539	6.390.246	705.485	8.219.975	1.026.449	1.129.225	490.669	392.146	222.088	1.410.744	5.082.205	537.367	8.520	1.785.727	683.798	49.584.183	100
1989	22.578.049	6.557.734	960.362	8.118.659	993.207	1.225.568	579.253	382.199	123.524	2.12.654	5.413.016	36.890	23.180	794.162	396.992	48.395.439	114
1990	25.776.968	5.933.496	674.288	4.691.714	775.258	1.228.032	588.609	422.506	196.687	104.791	4.942.804	23.116	10.017	1.638.262	399.361	47.405.908	137
1991	27.050.676	6.649.975	692.485	5.649.467	903.120	1.431.727	655.949	1.661.934	179.226	185.044	4.866.614	17.477	56.602	1.151.812	505.433	51.657.540	164
1992	31.168.798	6.843.720	681.972	5.481.427	1.042.923	1.711.815	526.502	894.307	216.126	166.566	6.362.355	480.327	31.629	1.715.088	455.319	57.778.875	190
1993	33.493.678	6.685.409	721.685	6.020.002	1.093.885	1.737.957	451.288	858.491	278.190	332.849	6.287.175	235.531	70.732	2.209.789	1.622.657	62.099.317	217
1994	33.777.646	6.591.832	792.601	5.614.898	976.854	1.772.242	453.105	913.201	250.776	345.075	5.419.329	35.725	14.960	3.863.784	446.218	61.268.246	240
1995	35.352.945	7.303.640	847.930	6.388.052	1.145.211	1.976.600	465.620	981.708	102.259	305.012	6.129.772	263.344	37.505	4.374.594	505.721	66.179.854	262
1996	39.521.705	7.218.976	865.293	6.593.830	1.068.062	2.151.492	514.002	1.199.712	40.018	281.991	5.167.166	148.761	62.734	5.807.933	627.819	71.269.493	283
1997	42.627.467	7.546.622	863.750	7.017.695	1.174.636	2.247.971	556.985	1.209.390	243.121	307.260	5.548.078	41.020	18.080	5.873.375	655.106	75.929.545	299
1998	45.748.297	7.487.363	3.088.498	6.968.363	1.219.877	2.282.545	494.076	1.267.711	159.473	282.245	5.468.596	75.573	37.787	5.231.255	613.557	80.425.205	313

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 2Α.

6.4 ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΕΛΩΝ ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΕΛΗ

Στον Πίνακα 3α παρουσιάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τέλους στα συνολικά έσοδα από τέλη .

Τα ποσοστά του κάθε τέλους προκύπτουν :

$$\% \text{ συμμετοχή τέλους στα Συνολ. Έσοδα Τελών} = \frac{\text{Έσοδα Τέλους}}{\text{Συνολ. Έσοδα Τελών}}$$

Στον Πίνακα 3β γίνεται ταξινόμηση των τελών κατά Μ.Ο. , όπως αυτά προκύπτουν από τον Πίνακα 3α για την χρονική περίοδο 1988 – 1998.

Πίνακας 3β Συμμετοχή Τελών κατα Μ.Ο.στα Συνολικά Έσοδα απο Τέλη

Τέλος Καθαριότητας	52,88%
Τέλος Ύδρευσης	11,42%
Τέλος Φωτισμού	10,85%
Τέλος Διαμονής Παρεπιδημούντων	9,26%
Τέλος Μέτρων και Σταθμών	4,80%
Τέλος Χρήσης Οδών ,Πεζοδρομίων	2,78%
Τέλος	1,72%
Αποχέτευσης	
Τέλος Άρδευσης	1,57%
Τέλος	1,50%
Διαφημίσεων	
Ειδικό Τέλος Στάθμευσης	1,04%
Τέλος Αδειών Οικοδομών	0,90%
Τέλος Στάθμευσης	0,62%
Οχημάτων	
Τέλος Εισιτηρίων Λεωφορείων , Αυτοκινήτων	0,31%
Τέλος Χρήσης Αποβαθρών	0,30%
Επιβατών	
Τέλος Χρήσης Αποβαθρών	0,05%
Εμπορευμάτων	

Από τους Πίνακες 3α και 3β παρατηρούμε ότι τα τέλη δεν συμμετέχουν με το ίδιο ποσοστό στα συνολικά έσοδα από τέλη. Το Τέλος Καθαριότητας συμμετέχει με το μεγαλύτερο ποσοστό. Η συμμετοχή του κυμαίνεται, στην υπό εξέταση χρονική περίοδο από 43,3 % έως 56,8 % (κατά Μ.Ο. 52,88 %). Αξίζει να σημειωθεί ότι από το έτος 1990 και μετά η συμμετοχή του είναι σταθερή πάνω από 52 %.

Είναι προφανές ότι αποτελεί το πλέον δυναμικό έσοδο . Σ' αυτό ίσως συμβάλλει ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης , ο οποίος αφήνει λίγα περιθώρια απωλειών (είσπραξη μέσα από τους λογαριασμούς της ΔΕΗ). Ωστόσο δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε και την ανταποδοτικότητα του τέλους αυτού που σημαίνει ότι το μεγαλύτερο μέρος του εσόδου αυτού απορροφάται από την αντίστοιχη δαπάνη της Υπηρεσίας Καθαριότητας.

Ακολουθεί το Τέλος Ύδρευσης το οποίο καλύπτει ποσοστό 9,31 % έως 13,55 % (κατά Μ.Ο. 11,42 %) στα συνολικά έσοδα από τέλη . Ωστόσο το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να ήταν μεγαλύτερο , εάν δεν είχαν συσταθεί οι ΔΕΥΑ και η ΕΥΔΑΠ για την Πρωτεύουσα . Στις ανωτέρω μεταβιβάστηκαν τα δίκτυα ύδρευσης των Δήμων και των Κοινοτήτων και κατά συνέπεια η είσπραξη των εσόδων του τέλους αυτού.

Το ίδιο σημαντικό είναι και το Τέλος Φωτισμού . Η συμμετοχή του στα συνολικά έσοδα από τέλη κυμαίνεται από 9,66 % έως 16,78 %(κατά Μ.Ο. 10,85 %). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι από το έτος 1990 το τέλος αυτό μειώθηκε αισθητά. Αυτό οφείλεται στην ενοποίηση του τέλους αυτού με το τέλος Καθαριότητας το έτος 1989 (Ν. 1828/89 αρθ. 25 παρ. 12).

Τέταρτο από άποψη σπουδαιότητας είναι το Τέλος Διαμονής Παρεπιδημούντων . Το τέλος αυτό κατέχει ποσοστό 6,80 % έως 11,18 % στα συνολικά έσοδα από τέλη (κατά Μ.Ο. 9,26%). Ο σπουδαιότερος παράγοντας που επηρεάζει τα έσοδα του τέλους αυτού είναι η τουριστική κίνηση κάθε έτους .Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ρυθμός αύξησης του τέλους αυτού μειώθηκε από το έτος 1993 και αυτό οφείλεται στη μείωση του συντελεστή του τέλους αυτού (Ν. 2130/93 αρθ. 27).

Για τα υπόλοιπα τέλη, παρατηρώντας τον πίνακα αυτό, διαπιστώνουμε ότι είναι μικρότερης σπουδαιότητας, αφού συμμετέχουν με μικρά ποσοστά στα συνολικά έσοδα από τέλη.

Ωστόσο το Τέλος Χρήσεως Πεζοδρομίων, Οδών και Κοινόχρηστων Χώρων θα μπορούσε να αποδίδει περισσότερα με την εφαρμογή στους ΟΤΑ σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης των κοινόχρηστων χώρων (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών GIS). Επίσης το Τέλος Αδειών Οικοδομών θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση των εσόδων των ΟΤΑ με την καταπολέμηση της αυθαίρετης δόμησης .

Επιπρόσθετα αύξηση των εσόδων είναι δυνατόν να προέλθει και από το Τέλος Διαφήμισης. Η αύξηση αυτή θα προκύψει αν οι Δήμοι και οι Κοινότητες προβούν σε ορισμένες ενέργειες, όπως πλήρη καταγραφή των χώρων και λοιπών μέσων διαφημίσεων που ανήκουν στην δικαιοδοσία τους καθώς και στην ανάπτυξη και εφαρμογή ενός στοιχειώδους Μάρκετινγκ και Μάνατζμεντ. Τέλος, η καλύτερη εκμετάλλευση των χώρων στάθμευσης από τους ΟΤΑ καθώς και η επιβολή προστίμων στους παραβάτες θα συμβάλλουν στην αύξηση των εσόδων των ΟΤΑ αλλά και θα δώσουν λύση στο μείζον κυκλοφοριακό πρόβλημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3α ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΕΛΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΕΛΗ

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΛΩΝ
1988	43,36%	12,89%	1,42%	16,58%	2,07%	2,28%	0,99%	0,79%	0,45%	2,85%	10,25%	1,08%	0,02%	3,60%	1,38%	100%
1989	46,65%	13,55%	1,98%	16,78%	2,05%	2,53%	1,20%	0,79%	0,26%	0,44%	11,18%	0,08%	0,05%	1,64%	0,82%	100%
1990	54,38%	12,52%	1,42%	9,90%	1,64%	2,59%	1,24%	0,89%	0,41%	0,22%	10,43%	0,05%	0,02%	3,46%	0,84%	100%
1991	52,37%	12,87%	1,34%	10,94%	1,75%	2,77%	1,27%	3,22%	0,35%	0,36%	9,42%	0,03%	0,11%	2,23%	0,98%	100%
1992	53,94%	11,84%	1,18%	9,49%	1,81%	2,96%	0,91%	1,55%	0,37%	0,29%	11,01%	0,83%	0,05%	2,97%	0,79%	100%
1993	53,94%	10,77%	1,16%	9,69%	1,76%	2,80%	0,73%	1,38%	0,45%	0,54%	10,12%	0,38%	0,11%	3,56%	2,61%	100%
1994	55,13%	10,76%	1,29%	9,16%	1,59%	2,89%	0,74%	1,49%	0,41%	0,56%	8,85%	0,06%	0,02%	6,31%	0,73%	100%
1995	53,42%	11,04%	1,28%	9,65%	1,73%	2,99%	0,70%	1,48%	0,15%	0,46%	9,26%	0,40%	0,06%	6,61%	0,76%	100%
1996	55,45%	10,13%	1,21%	9,25%	1,50%	3,02%	0,72%	1,68%	0,06%	0,40%	7,25%	0,21%	0,09%	8,15%	0,88%	100%
1997	56,14%	9,94%	1,14%	9,24%	1,55%	2,96%	0,73%	1,59%	0,32%	0,40%	7,31%	0,05%	0,02%	7,74%	0,86%	100%
1998	56,88%	9,31%	3,84%	8,66%	1,52%	2,84%	0,61%	1,58%	0,20%	0,35%	6,80%	0,09%	0,05%	6,50%	0,76%	100%
Μ.Ο.	52,88%	11,42%	1,57%	10,85%	1,72%	2,78%	0,90%	1,50%	0,31%	0,62%	9,26%	0,30%	0,05%	4,80%	1,04%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 2α.

Στον Πίνακα 3γ παραθέτουμε τα περισσότερα κερδοφόρα τέλη, όπως αυτά προκύπτουν από την παρατήρηση του Πίνακα 3α. Αυτά είναι το τέλος καθαριότητας, το τέλος ύδρευσης, το τέλος φωτισμού και το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων. Αποδεικνύεται ότι αυτά είναι τα πλέον δυναμικά, αφού κατέχουν το 82% έως και το 88% των συνολικών εσόδων όλων των τελών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3γ Συμμετοχή σπουδαιότερων τελών στα συνολικά έσοδα από τέλη.

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗ- ΜΟΥΝΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΛΩΝ
1988	43%	13%	17%	10%	83%
1989	47%	14%	17%	11%	88%
1990	54%	13%	10%	10%	87%
1991	52%	13%	11%	9%	86%
1992	54%	12%	9%	11%	86%
1993	54%	11%	10%	10%	85%
1994	55%	11%	9%	9%	84%
1995	53%	11%	10%	9%	83%
1996	55%	10%	9%	7%	82%
1997	56%	10%	9%	7%	83%
1998	57%	9%	9%	7%	82%

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 3α.

6.5 ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΕΛΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ .

Στον Πίνακα 4α παρουσιάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τέλους στα τακτικά έσοδα .

Τα ποσοστά του κάθε τέλους προκύπτουν :

$$\% \text{ συμμετοχή τέλους στα τακτικά έσοδα} = \frac{\text{Έσοδα Τέλους}}{\text{Τακτικά Έσοδα ΟΤΑ}}$$

Στον Πίνακα 5α παρουσιάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τέλους στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ .

Τα ποσοστά του κάθε τέλους προκύπτουν :

$$\% \text{ συμμετοχή τέλους στα συνολικά έσοδα} = \frac{\text{Έσοδα Τέλους}}{\text{Συνολικά Έσοδα ΟΤΑ}}$$

Από τους Πίνακες 4α και 5α εξάγονται τα ίδια συμπεράσματα με αυτά του Πίνακα 3α. Δηλαδή από άποψη συμμετοχής και άρα σπουδαιότητας υπερέχει το Τέλος Καθαριότητας. Το τέλος αυτό συμμετέχει στα τακτικά έσοδα με ποσοστό από 16,95 % έως 23,42 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 21,19% ενώ στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ με ποσοστό 8,73 % έως 13,97 % δηλαδή κατά Μ.Ο 12,03 %. Ακολουθεί το Τέλος Ύδρευσης, συμμετέχοντας στα τακτικά έσοδα από 3,83 % έως 5,62 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 4,58 % και στα συνολικά έσοδα από 2,29 % έως 2,89 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 2,57%. Το ίδιο σημαντικό είναι και το Τέλος Φωτισμού, όπου κατέχει στα τακτικά έσοδα ποσοστό 3,54 % έως 7,24 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 4,35% και στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ ποσοστό 2% έως 3,72 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 2,43 %. Αξίζει να σημειωθεί και η συμμετοχή του Τέλους Παρεπιδημούντων, του οποίου το ποσοστό κυμαίνεται στα τακτικά έσοδα από 2,76 % έως 4,47 % δηλαδή κατά Μ.Ο. 3,72 % και στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ από 1,67 % έως 2,53% δηλαδή κατά Μ.Ο. 2,08 %.

Η συμμετοχή των υπόλοιπων τελών δεν είναι ιδιαίτερης σημασίας για τα τακτικά και συνολικά έσοδα των δήμων και κοινοτήτων.

ΠΝΑΚΑΣ 4α ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΘΕ ΤΕΛΟΥΣ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘ/ΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ
1988	18,92%	5,62%	0,62%	7,24%	0,90%	0,99%	0,43%	0,35%	0,20%	1,24%	4,47%	0,47%	0,01%	1,57%	0,60%	43,64%
1989	16,95%	4,92%	0,72%	6,10%	0,75%	0,92%	0,43%	0,29%	0,09%	0,16%	4,06%	0,03%	0,02%	0,60%	0,30%	36,33%
1990	20,66%	4,76%	0,54%	3,76%	0,62%	0,98%	0,47%	0,34%	0,16%	0,08%	3,96%	0,02%	0,01%	1,31%	0,32%	38,00%
1991	21,01%	5,17%	0,54%	4,39%	0,70%	1,11%	0,51%	1,29%	0,14%	0,14%	3,78%	0,01%	0,04%	0,89%	0,39%	40,13%
1992	22,41%	4,92%	0,49%	3,94%	0,75%	1,23%	0,38%	0,64%	0,16%	0,12%	4,57%	0,35%	0,02%	1,23%	0,33%	41,54%
1993	22,21%	4,43%	0,48%	3,99%	0,73%	1,15%	0,30%	0,57%	0,18%	0,22%	4,17%	0,16%	0,05%	1,47%	1,08%	41,17%
1994	23,14%	4,52%	0,54%	3,85%	0,67%	1,21%	0,31%	0,63%	0,17%	0,24%	3,71%	0,02%	0,01%	2,65%	0,31%	41,97%
1995	21,95%	4,54%	0,53%	3,97%	0,71%	1,23%	0,29%	0,61%	0,06%	0,19%	3,81%	0,16%	0,02%	2,72%	0,31%	41,09%
1996	21,20%	3,87%	0,46%	3,54%	0,57%	1,15%	0,28%	0,64%	0,02%	0,15%	2,77%	0,08%	0,03%	3,12%	0,34%	38,23%
1997	21,22%	3,76%	0,43%	3,49%	0,58%	1,12%	0,28%	0,60%	0,12%	0,15%	2,76%	0,02%	0,01%	2,92%	0,33%	37,79%
1998	23,42%	3,83%	1,58%	3,57%	0,62%	1,17%	0,25%	0,65%	0,08%	0,14%	2,80%	0,04%	0,02%	2,68%	0,31%	41,17%
Μ.Ο.	21,19%	4,58%	0,63%	4,35%	0,69%	1,12%	0,36%	0,60%	0,13%	0,26%	3,72%	0,12%	0,02%	1,92%	0,42%	40,10%

Πη: Επεξεργασία στοιχείων Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., "Εσοδα -Έσοδα Δήμων & Κοινοτήτων Οικονομικών Ετών 1988 -1998"

ΙΝΑΚΑΣ 5α ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΘΕ ΤΕΛΟΥΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ																
ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ
988	9,72%	2,89%	0,32%	3,72%	0,46%	0,51%	0,22%	0,18%	0,10%	0,64%	2,30%	0,24%	0,00%	0,81%	0,31%	22,41%
989	8,73%	2,53%	0,37%	3,14%	0,38%	0,47%	0,22%	0,15%	0,05%	0,08%	2,09%	0,01%	0,01%	0,31%	0,15%	18,70%
990	11,00%	2,53%	0,29%	2,00%	0,33%	0,52%	0,25%	0,18%	0,08%	0,04%	2,11%	0,01%	0,00%	0,70%	0,17%	20,22%
991	11,26%	2,77%	0,29%	2,35%	0,38%	0,60%	0,27%	0,69%	0,07%	0,08%	2,03%	0,01%	0,02%	0,48%	0,21%	21,50%
992	12,39%	2,72%	0,27%	2,18%	0,41%	0,68%	0,21%	0,36%	0,09%	0,07%	2,53%	0,19%	0,01%	0,68%	0,18%	22,96%
993	12,68%	2,53%	0,27%	2,28%	0,41%	0,66%	0,17%	0,33%	0,11%	0,13%	2,38%	0,09%	0,03%	0,84%	0,61%	23,51%
994	13,13%	2,56%	0,31%	2,18%	0,38%	0,69%	0,18%	0,36%	0,10%	0,13%	2,11%	0,01%	0,01%	1,50%	0,17%	23,82%
995	13,36%	2,76%	0,32%	2,41%	0,43%	0,75%	0,18%	0,37%	0,04%	0,12%	2,32%	0,10%	0,01%	1,65%	0,19%	25,01%
996	12,91%	2,36%	0,28%	2,15%	0,35%	0,70%	0,17%	0,39%	0,01%	0,09%	1,69%	0,05%	0,02%	1,90%	0,21%	23,28%
997	13,22%	2,34%	0,27%	2,18%	0,36%	0,70%	0,17%	0,37%	0,08%	0,10%	1,72%	0,01%	0,01%	1,82%	0,20%	23,54%
998	13,97%	2,29%	0,94%	2,13%	0,37%	0,70%	0,15%	0,39%	0,05%	0,09%	1,67%	0,02%	0,01%	1,60%	0,19%	24,56%
1.0.	12,03%	2,57%	0,36%	2,43%	0,39%	0,63%	0,20%	0,34%	0,07%	0,14%	2,08%	0,07%	0,01%	1,12%	0,24%	22,68%

πη: Επεξεργασία στοιχείων Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., "Εσοδα -Έξοδα Δήμων & Κοινοτήτων οικονομικών ετών 1988- 1998".

Τα παραπάνω συμπεράσματα αποδεικνύονται και στους Πίνακες 4β και 5β, στους οποίους παρουσιάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή των τελών αυτών στα τακτικά και συνολικά έσοδα των δήμων και των κοινοτήτων. Η συμμετοχή τους στα τακτικά έσοδα κυμαίνεται από 31% έως 36% , ενώ στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ της Χώρας συμμετέχουν με ποσοστό 16% έως 21%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4β Συμμετοχή σπουδαιότερων τελών στα τακτικά έσοδα .

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΩΝ ΤΕΛΩΝ
1988	19%	6%	7%	4%	36%
1989	17%	5%	6%	4%	32%
1990	21%	5%	4%	4%	33%
1991	21%	5%	4%	4%	34%
1992	22%	5%	4%	5%	36%
1993	22%	4%	4%	4%	35%
1994	23%	5%	4%	4%	35%
1995	22%	5%	4%	4%	34%
1996	21%	4%	4%	3%	31%
1997	21%	4%	3%	3%	31%
1998	23%	4%	4%	3%	34%

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 4β.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5β Συμμετοχή σπουδαιότερων τελών στα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ.

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΩΝ ΤΕΛΩΝ
1988	10%	3%	4%	2%	19%
1989	9%	3%	3%	2%	16%
1990	11%	3%	2%	2%	18%
1991	11%	3%	2%	2%	18%
1992	12%	3%	2%	3%	20%
1993	13%	3%	2%	2%	20%
1994	13%	3%	2%	2%	20%
1995	13%	3%	2%	2%	21%
1996	13%	2%	2%	2%	19%
1997	13%	2%	2%	2%	19%
1998	14%	2%	2%	2%	20%

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 5β.

6.6 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΕΛΩΝ

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζεται η διαχρονική μεταβολή των τελών σε σταθερές τιμές χρησιμοποιώντας τα δεδομένα του Πίνακα 2β, έσοδα των ΟΤΑ ανά τέλος (σε χιλ.δρχ., σταθερές τιμές).

Η μεταβολή τελών προκύπτει από :

$$\text{Δείκτης μεταβολής τελών} = \frac{\text{Τέλος Τρέχοντος Έτους}}{\text{Τέλος του Έτους Βάσης}} \times 100$$

Σαν έτος βάσης παίρνουμε το έτος 1988 (1988 = 100)

Από την εξέταση του Πίνακα 6 προκύπτει ότι κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο όλα τα τέλη παρουσιάζουν μεγάλες μεταβολές.

Παρατηρώντας τον Πίνακα 6 διαπιστώνουμε ότι το τέλος Άρδευσης, το τέλος Χρήσης Πεζοδρομίων, το τέλος Διαφημίσεων, το τέλος Χρήσης Αποβαβρών Εμπορευμάτων και το τέλος Μέτρων και Σταθμών παρουσιάζουν μεταβολές υψηλότερες απ' αυτή των συνολικών εσόδων από τέλη, αλλά η συμμετοχή τους στα συνολικά έσοδα από τέλη όπως διαφαίνεται στον Πίνακα 3α είναι μικρή και έτσι δεν επηρεάζουν τα έσοδα των τελών.

Στη συνέχεια διαπιστώνουμε ότι από τα τέσσερα σπουδαιότερα τέλη (τέλος Καθαριότητας, τέλος Ύδρευσης, τέλος Φωτισμού, τέλος Παρεπιδημούντων), το τέλος Καθαριότητας είναι το πλέον δυναμικό έσοδο. Το τέλος αυτό αυξήθηκε με πιο έντονο ρυθμό σε σχέση με τα άλλα τέλη. Επιπρόσθετα η μεταβολή του τέλους Καθαριότητας (112,79) είναι μεγαλύτερη από αυτή των συνολικών εσόδων των τελών (62,20). Λαμβάνοντας υπόψη και την συμμετοχή του στα συνολικά έσοδα από τέλη που ανέρχεται κατά Μ.Ο. 52,88% (Πίνακας 3α), διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό συμμετοχής του τέλους Καθαριότητας στη συνολική πραγματική αύξηση των εσόδων από τέλη είναι 60%. Άρα η αύξηση των συνολικών εσόδων από τέλη κατά 62,20 οφείλεται κατά 60% στην αύξηση των εσόδων του τέλους Καθαριότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΘΕ ΤΕΛΟΥΣ (Σταθερές Τιμές)

ΕΤΟΣ	ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΟΔΩΝ, ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΑΥΤ/ΚΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ	ΤΕΛΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ
1988	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1989	105,02	102,62	136,13	98,77	96,76	108,53	118,05	97,46	55,62	15,07	106,51	6,87	272,06	44,47	58,06	97,80
1990	119,90	92,85	95,58	57,08	75,53	108,75	119,96	107,74	88,56	7,43	97,26	4,30	117,57	91,74	58,40	95,81
1991	125,82	104,06	98,16	68,73	87,98	126,79	133,68	423,80	80,70	13,12	95,76	3,25	664,34	64,50	73,92	104,18
1992	144,97	107,10	96,67	66,68	101,60	151,59	107,30	228,05	97,32	11,81	125,19	89,39	371,23	96,04	66,59	116,53
1993	155,79	104,62	102,30	73,24	106,57	153,91	91,97	218,92	125,26	23,59	123,71	43,83	830,19	123,75	237,30	125,24
1994	157,11	103,15	112,35	68,31	95,17	156,94	92,34	232,87	112,92	24,46	106,63	6,65	175,59	216,37	65,26	123,56
1995	164,44	114,29	120,19	77,71	111,57	175,04	94,89	250,34	46,04	21,62	120,61	49,01	440,19	244,97	73,96	133,47
1996	183,83	112,97	122,65	80,22	104,05	190,53	104,76	305,93	18,02	19,99	101,67	27,68	736,32	325,24	91,81	143,73
1997	198,27	118,08	122,43	85,37	114,44	199,07	113,52	308,40	109,47	21,78	109,17	7,63	212,20	328,91	95,80	153,13
1998	212,79	117,17	437,78	84,77	118,84	202,13	100,69	323,28	71,81	20,01	107,60	14,06	443,51	292,95	89,73	162,20

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 2β.

6.7 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΦΟΡΩΝ- ΤΕΛΩΝ

Παρατηρώντας τον Πίνακα 7 βλέπουμε ότι τα συνολικά έσοδα από τέλη συμμετέχουν από 36% έως 44% στα τακτικά έσοδα. Δηλαδή για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο τα συνολικά τέλη καλύπτουν κατά Μ.Ο. το 40% των τακτικών εσόδων. Αντίθετα τα συνολικά έσοδα των φόρων συμμετέχουν με ποσοστό από 5% έως 15% στα Τακτικά Έσοδα, δηλαδή καλύπτουν κατά μέσο όρο το 7% των Τακτικών Εσόδων .

Επίσης διαπιστώνουμε όπως και παραπάνω ότι και η συμμετοχή των τελών στα συνολικά έσοδα κυμαίνεται από 19% έως 25% ενώ η συμμετοχή των φόρων στα συνολικά έσοδα από 3% έως 8%. Κατά συνέπεια τα έσοδα των τελών υπερτερούν από αυτά των φόρων αφού κατέχουν κατά Μ.Ο. το 23% των συνολικών εσόδων έναντι του 4% των φόρων στα συνολικά έσοδα.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε ότι τα τέλη σαφώς αποτελούν πιο σημαντική πηγή εσόδων για τους ΟΤΑ σε σχέση πάντα με τους φόρους. Τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής των φόρων στα έσοδα των ΟΤΑ ίσως να οφείλονται στις περιορισμένες αρμοδιότητες που παρέχονται στους ΟΤΑ από την Κ.Δ. και αφορούν την επιβολή φορολογίας, καθώς και στο γεγονός ότι πολλοί γνωστοί φόροι όπως το ΤΑΠ έχουν χαρακτηριστεί ως τέλη. Η μετονομασία κάποιων φόρων σε τέλη οφείλεται στα προβλήματα διατύπωσης των εννοιών αυτών στο Σύνταγμα όσο και στην νοοτροπία που είχε κυριαρχήσει την δεκαετία του '80 και '90 ότι το τέλος προκαλεί μικρότερο πολιτικό κόστος από ότι ο φόρος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Συσχετισμός Φόρων – Τελών στα Τακτικά & Συνολικά Έσοδα

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΕΛΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΦΟΡΩΝ	%		%	
			ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΕΛΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΕΛΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
1988	49.584.183	16.980.787	44%	15%	22%	8%
1989	55.170.800	16.674.725	36%	11%	19%	6%
1990	64.946.094	14.057.798	38%	8%	20%	4%
1991	84.718.365	16.291.914	40%	8%	22%	4%
1992	109.779.595	17.248.891	42%	7%	23%	4%
1993	134.755.511	17.513.073	41%	5%	24%	3%
1994	147.043.790	18.911.397	42%	5%	24%	3%
1995	173.391.217	21.560.113	41%	5%	25%	3%
1996	201.692.666	27.237.464	38%	5%	23%	3%
1997	227.029.340	29.837.407	38%	5%	24%	3%
1998	251.730.893	31.786.223	41%	5%	25%	3%
Μ.Ο			40%	7%	23%	4%

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., “ Έσοδα –Έξοδα Δήμων & Κοινοτήτων Οικονομικών ετών 1988-1998 ”.

6.8 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΕΛΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Τελειώνουμε την εμπειρική διερεύνηση των τελών εξετάζοντας στο σημείο αυτό το τέλος που πληρώνει ο κάθε κάτοικος όλων των ΟΤΑ της Χώρας για το χρονικό διάστημα 1988 - 1998. Αυτό διαφαίνεται από τον Δείκτη Συνολικών Εσόδων τελών ανά κάτοικο του Πίνακα 8

Ο Δείκτης αυτός προκύπτει :

$$\text{Δείκτης (Τέλη / Κάτοικο)} = \frac{\text{Συνολικά Έσοδα Τελών}}{\text{Πληθυσμός Χώρας}}$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Δείκτης Συνολικών Τελών / Κάτοικο (σε χιλ. δρχ)

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΕΛΗ			ΤΕΛΗ / ΚΑΤΟΙΚΟ	
	ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ
1988	49.584.183	49.584.200	10.258.364	5	5
1989	55.170.800	48.395.400	10.089.550	5	5
1990	64.946.094	47.405.900	10.160.551	6	5
1991	84.718.365	51.657.500	10.247.341	8	5
1992	109.779.595	57.778.900	10.321.883	11	6
1993	134.755.511	62.099.300	10.379.453	13	6
1994	147.043.790	61.268.200	10.426.289	14	6
1995	173.391.217	66.179.900	10.454.019	17	6
1996	201.692.666	71.269.500	10.475.878	19	7
1997	227.029.340	75.929.500	10.498.836	22	7
1998	251.730.893	80.425.200	10.516.366	24	8

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε., " Έσοδα -Έξοδα Δήμων & Κοινοτήτων Οικονομικών ετών 1988-1998 "

Από τον Πίνακα 8 προκύπτει ότι το ποσό των τελών που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο σε τρέχουσες τιμές αυξάνει από έτος σε έτος για την χρονική περίοδο 1988 - 1998. Η αύξηση αυτή από την αρχή μέχρι το τέλος της εξεταζόμενης περιόδου είναι σχεδόν πενταπλάσια και ανέρχεται το έτος 1998 σε 24 χιλ.δρχ για κάθε κάτοικο.

Ενώ όπως προκύπτει από την σύγκριση των τελών ανά κάτοικο σε σταθερές τιμές μεταξύ των ετών 1988- 1998, η πραγματική επιβάρυνση που έχει ο κάθε κάτοικος ανέρχεται από 5 χιλ. δρχ. σε 8 χιλ. δρχ.

Συνεπώς η πραγματική επιβάρυνση που έχει ο κάθε κάτοικος αυξήθηκε κατά 60 % την περίοδο αυτή . Αυτό ίσως οφείλεται στην αύξηση των υπηρεσιών που τους παρέχονται , στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών αυτών ή και ακόμη στην αλλαγή της φιλοσοφίας όσο αφορά τα οικονομικά της Τ.Α.. Η Τ.Α. θέλει να βασίζεται πλέον σε δικές της δυνάμεις πράγμα που θα πετύχει μέσα από την αύξηση των δικών της εσόδων.

Τα παραπάνω αφορούν γενικά το σύνολο της χώρας. Ωστόσο από Δήμο σε Δήμο μπορεί να παρατηρούνται διαφορές γεγονός που εξηγείται από την μεγάλη ανομοιογένεια που υπάρχει μεταξύ των ΟΤΑ στα έσοδα από τέλη και στα κόστη των υπηρεσιών που παρέχουν .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά την θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση των τελών που έγινε στα προηγούμενα κεφάλαια καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα :

1. Μια σημαντική κατηγορία εσόδων για τους ΟΤΑ είναι οι Ίδιοι Πόροι στους οποίους ανήκουν και τα τέλη. Οι Ίδιοι Πόροι έχουν μεγάλη σημασία για την Τ.Α. αφού συμβάλλουν στην απόκτηση οικονομικής αυτοδυναμίας.
2. Με το αρθ. 25 του Ν.1828/89 προβλέφθηκαν οι ΚΑΠ των δήμων και των κοινοτήτων. Η φιλοσοφία αυτής της ρύθμισης είναι η οικονομική ενίσχυση των ΟΤΑ με ένα σύστημα πόρων με το οποίο τους δίνεται η δυνατότητα να δράσουν με πρόγραμμα αφού είναι έγκαιρα γνωστά τα έσοδα που μπορούν να διαχειριστούν.
3. Η υλοποίηση αυτής της φιλοσοφίας αντιμετώπισε πολλά προβλήματα. Τέτοια είναι :
 - Το μέγεθος των ΟΤΑ. Πριν την συνένωση των δήμων και κοινοτήτων με το Ν.2539/97 υπήρχαν πολλοί και μικροί ΟΤΑ, χωρίς υποδομές, χωρίς στελέχωση εξειδικευμένου προσωπικού και χωρίς μηχανοργάνωση.
 - Η δυσκολία επιβολής τοπικών φόρων. Για να μπορέσει να εφαρμοστεί ένα σύστημα τοπικών φόρων χρειάζεται ένα άρτιο διοικητικό και διαχειριστικό σύστημα το οποίο δεν μπορούσε να εφαρμοστεί από τους ήδη υπάρχοντες δήμους. Επίσης οι τοπικοί φόροι λόγω του υποχρεωτικού τους χαρακτήρα προκαλούν σημαντικές επιδράσεις στην συμπεριφορά των πολιτών και συνεπώς πολιτικό κόστος.
 - Η δυσκολία στην επιβολή τελών, λόγω του μη εύκολου προσδιορισμού του ύψους τους. Αυτό οφείλεται στην μη εφαρμογή του Διπλογραφικού στους ΟΤΑ και στην μη σωστή κοστολόγηση των υπηρεσιών που παρέχουν οι ΟΤΑ.
4. Το θεσμικό πλαίσιο δεν βοηθάει στην εφαρμογή τελών. Παρουσιάζει πολλά προβλήματα, όπως η πολυπλοκότητα των τελών, η έλλειψη κωδικοποίησης τους, η σύγχυση μεταξύ φόρων και τελών εφόσον δεν υπάρχει σαφής προσδιορισμός τους.

5. Από την έρευνα που προηγήθηκε για τα τέλη των ΟΤΑ την χρονική περίοδο 1988 - 1998 προκύπτουν τα εξής βασικά συμπεράσματα :

-Η συμμετοχή των τελών στα τακτικά έσοδα είναι κατά Μ.Ο. 40,1% ενώ η συμμετοχή τους στα συνολικά έσοδα είναι κατά Μ.Ο. 22,68 %. Συνεπώς τα τέλη αποτελούν βασική πηγή εσόδων για τους ΟΤΑ.

-Η ετήσια μεταβολή των τελών είναι κατά Μ.Ο. 17,86 % σε τρέχουσες τιμές ενώ η ετήσια μεταβολή του πληθωρισμού ανέρχεται σε 12,22% κατά Μ.Ο., που σημαίνει ότι η αύξηση των εσόδων από τέλη οφείλεται σε πραγματική αύξηση των τελών και όχι σε ονομαστική αύξηση αυτών, λόγω αυξήσεως του πληθωρισμού.

-Η ετήσια μεταβολή τελών σε σταθερές τιμές είναι κατά Μ.Ο. 5% έναντι 17,86% σε τρέχουσες τιμές. Άρα η διαφορά της ετήσιας μεταβολής τελών (12,86%) οφείλεται στην αύξηση των τιμών και όχι σε πραγματική αύξηση των τιμών των τελών.

-Τα σπουδαιότερα τέλη από άποψη συμμετοχής στα συνολικά έσοδα από τέλη είναι το τέλος καθαριότητας το οποίο συμμετέχει με 52,88 % κατά Μ.Ο. το τέλος ύδρευσης το οποίο συμμετέχει με 11,42% κατά Μ.Ο. το τέλος φωτισμού το οποίο συμμετέχει με 10,85 % κατά Μ.Ο. και το τέλος παρεπιδημούντων με συμμετοχή 9,26% κατά Μ.Ο.

-Τα παραπάνω είναι και τα σπουδαιότερα από άποψη συμμετοχής στα τακτικά έσοδα αφού συμμετέχουν με ποσοστό 31% έως 36% όπως επίσης και στα συνολικά έσοδα αφού κατέχουν το 16% έως 21%.

- Από τα τέσσερα σπουδαιότερα τέλη το τέλος καθαριότητας είναι το πιο σημαντικό, αφού η αύξηση των συνολικών εσόδων από τέλη οφείλεται κατά 60% στην αύξηση των εσόδων του τέλους αυτού.

-Τα τέλη σε σχέση με τους φόρους αποτελούν πιο σημαντική πηγή εσόδων για τους ΟΤΑ αφού τα έσοδα των τελών κατέχουν κατά Μ.Ο. το 40 % των τακτικών εσόδων έναντι του 7 % που κατέχουν οι φόροι. Επίσης η συμμετοχή των τελών στα συνολικά έσοδα ανέρχεται κατά Μ.Ο. στο 23 % σε αντίθεση με τους φόρους που κατέχουν μόλις το 4 % των συνολικών εσόδων .

- Η πραγματική επιβάρυνση από τέλη που έχει ο κάθε κάτοικος αυξήθηκε κατά 60 % την περίοδο αυτή. Αυτό οφείλεται είτε στην αύξηση των υπηρεσιών είτε στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών αυτών.

6. Η εμπειρική ανάλυση των τελών θα έπρεπε να μας οδηγεί σε συμπεράσματα σχετικά με :
- Το ύψος των τελών
 - Την αντιστοιχία μεταξύ ύψους τελών και παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και
 - Το κόστος παροχής των υπηρεσιών με βάση το οποίο προκύπτουν και τα τέλη

Όλα αυτά τα θέματα μπορούν να απαντηθούν μόνο αν γίνει ανάλυση σε επιμέρους ομάδες – κατηγορίες δήμων και στη συνέχεια σύγκριση μεταξύ τους, ή αν προσδιοριστεί ένας πρότυπος ΟΤΑ προς τις παραπάνω μεταβλητές.

Για να μπορέσουν οι δήμοι να διαχειριστούν αποτελεσματικά την επιβολή τελών θα πρέπει να στελεχωθούν οι υπηρεσίες τους με εξειδικευμένο προσωπικό , να εφαρμοστεί το Διπλογραφικό σύστημα που θα δίνει την δυνατότητα στους δήμους να παρακολουθούν οργανωμένα όλα τα οικονομικά στοιχεία που τους είναι απαραίτητα για την κοστολόγηση των υπηρεσιών τους και τέλος να γίνεται σωστός επιμερισμός των γενικών λειτουργικών δαπανών στις επιμέρους υπηρεσίες.

Εάν εφαρμοστούν τα παραπάνω , τα τέλη θα αποτελέσουν ακόμη πιο σημαντική πηγή εσόδων για τους ΟΤΑ και κατά συνέπεια μέσο για την επίτευξη της οικονομικής αυτοδυναμίας τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τάτσος Νικόλαος , Δημοσιονομική Αποκέντρωση (Θεωρία και Πράξη), Αθήνα 2001.
- Τσενές Ηλίας , Τα Έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων , Τεύχος Α , Τακτικά Έσοδα , Αθήνα 1994.
- ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. , « Πρόγραμμα Ι. Καποδίστριας », Αθήνα, Φεβρουάριος 1997.
- Θεοδώρου Δ. Ιωάννη, «Τα έσοδα των Δήμων και των Κοινοτήτων», Θεσσαλονίκη 1998.
- Θεοδώρου Δ. Ιωάννη, « Οι δαπάνες των ΟΤΑ », Θεσσαλονίκη 1999.
- ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α, « Διαδικασίες εφαρμογής του Λογιστικού των Ο.Τ.Α. » , Σεπτέμβριος 2001.
- Ε.Ε.Τ.Α.Α, « Εκσυγχρονισμός του συστήματος των Ιδίων Πόρων της Τ.Α. » , Αθήνα 1993.
- Τάτσος Νικόλαος, « Τα Δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα », Αθήνα 1994.
- Καραναστάσης Γ. Μάρκος, « Η Φορολογική Νομοθεσία των Δήμων και Κοινοτήτων », Αθήνα 2000.
- Ε.Σ.Υ.Ε. ,« Έσοδα Δήμων και Κοινοτήτων », Αθήνα 1988 -- 1998.
- Υ.Π.ΕΣ.Δ.Δ.&Α, Προσχέδιο Νόμου « Χάρτα Τ.Α. », Οκτώβριος 2001.
- Υ.Π.ΕΣ.Δ.Δ.&Α, Αποκέντρωση Αυτοδιοίκηση « Η πορεία της Μεταρρύθμισης », Οκτώβριος 2001.